

Ilustrace Jiřího Hrabince PŘISTAV NESEBRU

NA SLOVÍČKO S JIŘÍM HRABINCEM

Řekni něco o sobě.

Začnu tak, jak bývá v těchto krajích zvykem: narodil jsem se v Pardubicích, ale vyrůstal jsem v Přelouči. Otec byl sportovec a tělocvikář tělem i duší, takže jeho čas se dělil mezi výuku ve škole a nespočetné sportovní akce, které velmi úspěšně absolvoval se svými žáky, členy nejrůznějších sportovních kroužků, ve dnech všedních i svátečních. Matka byla vychovatelka, jak v zaměstnání, tak (vzhledem k otcovým aktivitám) i doma – byli jsme totiž čtyři sourozenci a mně jako nejstaršímu z toho plynula i řada povinností. Bydleli jsme v domě starého pána, bývalého konzula ve Splitu, který se realizoval tím, že mě učil cizí jazyky, prý abych se stal diplomatem. Tím směrem mne to netáhlo, takže jsem francouzštinu, němčinu a srbochorvatštinu šťastně pozapomněl a doba mne nasměrovala spíš na ruštinu a angličtinu, což je už ovšem také dávno.

Otec, který byl v mládí jako Sokol zařazen do širšího olympijského výběru na gymnastiku, mne protáhl všemi hlavními sporty, až jsem nakonec zůstal u atletiky. A snad proto, že jsem z rovinatého Polabí, mne zaujalo zejména zdolávání výšek. Zajímala mne vysokohorská turistika, bavilo mne lyžování, závodil jsem ve skoku vysokém a ve skoku o tyči za Dynamo Pardubice a na vojně za Duklu Liptovský Mikuláš a zdolával o nepružných tyčích mizerné kvality čtyřmetrové výšky, což teď skoro nic neznamená, ale tenkrát to bylo hodně.

Otec a atletika mne sblížily již v ranném mládí s Marcellou, s kterou jsme sblíženi až dosud (což je oboustranně úctyhodné). A protože na přeloučsku nemáme moře, tak když to bylo jen trochu možné, vyjížděli jsme už ve dvou ke všem tehdy dostupným mořím, jak to ostatně zde zveřejněná kresba starého rybářského přístavu v bulharském Nesebru dokládá.

V Přelouči jsem absolvoval středoškolská studia, v Pardubicích pak pedagogický institut (v aprobaci s tělesnou výchovou a ruštinou), absolvoval dva roky vojny (naštěstí ve sportovní Dukle, ale zato daleko pod Tatrami) a začal učit a vychovávat sportovní talenty na vesnických základních školách v Rohovládové Bělé, a pak v Řečanech n/L. Při zaměstnání jsem vystudoval ještě FTVS UK v Praze a několik let učil na Gymnáziu v Přelouči. V roce 1973 jsem absolvoval konkurz do Prahy na FTVS UK, kde jsme mimo jiné užitečné i neužitečné věci učili studenty v náročných kurzech přežití v letní i zimní přírodě. Přitom jsem se dal i na vědeckou práci a získal tituly PhDr., CSc., a po přechodu na pedagogickou fakultu UK jsem byl jmenován docentem. Od roku 1993 až dosud zde vedu katedru tělesné výchovy a odborně se zaměřuji zejména na výuku metodologie vědecké práce a teorii tělesné kultury.

Co se týká mých zájmů, bylo v tom vždycky trochu nepřehledno, protože jich už od dětství bylo hodně. Kreslil jsem a maloval, zkoušel dělat plastiky nejrůzněj-

šího druhu a z nejrůznějších materiálů, sbíral jsem kdeco – a hlavně minerály (ty mne fascinovaly svými tvary i barvami, představami jak vznikaly, protože v jejich krystalových mřížkách jsem tušil zakódovanou prehistorii planety Země), závodil jsem v již zmíněné atletice, psal verše a povídky, sestavoval pro sprinterku Marcellu tréninkové plány, sbírali jsme spolu starožitnosti (stylem, co kdo nepotřeboval a daroval), a od jisté doby (což je už více než čtyřicet let) se snažíme (s omezenými prostředky – a tedy hlavně vlastní manuální prací) renovovat polabský statek, podkrkonšské roubenky a jedno polorozpadlé bývalé rekreační středisko v krásné přírodě tamtéž. Tam, kde se to patří, se snažíme vytvářet tradiční prostředí a interiéry (na principu jako kdyby to tady bylo odvědycky), a kde to prostory a charakter místa dovolují, se pouštíme do netradičních experimentů, jak co se týká třeba podkrovních prostorů, tak i řešení zahrad (Marcella a květiny doma či na zahradě – to je zcela zvláštní kapitola) a okolního terénu. Prostě v pokročilejším věku se asi ten tvůrčí potenciál člověka vlije, pokud má možnost, do jiných dimenzí. Nevím, jestli je to proto, že vznikají větší a hmatatelnější výtvoři, v nichž se dá ke všemu ještě i příjemně žít, či jestli je v tom jen neustálý neklid člověka, který musí pořád něco dělat a nejlépe vlastníma rukama, protože to nikdo jiný lépe neudělá. A přitom to jsou všechno práce vyžadující dlouhodobé úsilí a při pohledu zvenčí skoro sebezníčající vytrvalost. Já ale mám před sebou určitou vizi výsledku a zenový pocit – je práce k udělení, tak ji udělám. Ale psát román (i když jich mám z dřívějšíka pár v zásuvce) – na rozdíl od Marcelly – na to už mi je času líto.

V této souvislosti jsem už mimo jiné postavil i šest různých stylově řešených krbů a kamnokrbů všech velikostí, které překvapivě umožňují i příjemné posezení u otevřeného ohně. A také vzrušené diskuse o tom, jak to i ono zorganizovat, či co, kdo a jak napsal (samozřejmě nejen v regionálním, ale i v celosvětovém a nejlépe i vesmírném kontextu). Avšak problémy (až téměř rozvodové) kdysi nastávaly, když se hovory týkaly mých kritických názorů na tvorbu mé drahé polovičky. To ale již dávno pominulo, protože jako moudrá žena, chytře uznala mé čtenářské a kritické zkušenosti, a to, že (spíše u jiných než u sebe) rychle poznám, co je napsáno dobře, a kde a v čem je chyba (samozřejmě si pak stejně udělá, co uzná za vhodné). Ale je to o tom, co říkám svým studentům, když píšou diplomové či rigorózní práce, či začínajícím autorům, pokud se mi svěří do rukou: nemusíte na veškeré kritické připomínky přistupovat, ale měli byste jim věnovat velkou pozornost a pečlivě je zvážít. Kvalifikovanou kritikou totiž může vaše práce jen získat.

Zvláštní kapitolou byla i spolupráce s Českou televizí (jak moje osobní, tak i společně s Marcellou) – s Rudkem Drmolou, Ivo Pelantem, Evou Paškovou, režiséry Moskalykovou, Plívovou-Šimkovou a Štichou atd., s herci Sovákem, Zindulkou, Hadrbovcovou a dalšími. Zdaleka ne vše se z různých důvodů poda-

řilo zrealizovat, ale zkušenost to byla výborná. Akcent na děj, stříhy, obraz, barvy a dialog člověku zprostředkuje jiný úhel pohledu na tvorbu svou i cizí a posune ho to zase o kousek dál.

A uzavřu to konstatováním, že při tom všem jsme s Marcellou vychovali dvě víceméně podané děti (jak říká jedna moje kolegyně o těch svých: já jsem spokojená – mají maturitu, nejsou nemocné, ani zavřené). Dcera Helga dělá velké výstavy designu a architektury a občas se prezentuje v našem bulletinu Kruh i ve sborníku a syn Jiří se točí kolem počítačů. Vnučata máme dvě, ale to už s mým přičiněním nesouvisí.

Jak ses dostal ke kumštu a co v něm sleduješ?

To, co sporadicky dělám bych se neodvážil nazvat slovem kumšt. Není to žádná cílevědomá snaha v nějakém tvůrčím směru vyniknout, prezentovat se, prorazit, mít úspěch, ale jde spíš o nepravděpodobnou oscilaci mezi mnoha roviny, o vytváření vlastního prostoru vnitřně i esteticky zabydleného, o činnostní prožívání života. Když člověk dělá všechno trochu a nic systematicky a důkladně, pak se pravděpodobně nijak neprosloví. Ale všechny ty tvořivé aktivity a ta různá směřování se vzájemně posilují, ovlivňují, posouvají člověka do vyšších rovin estetického uvažování a nadhledu a hlavně mu smysluplně naplňují život a dávají pocit určité rovnováhy věcí. Není tu příliš mnoho prostoru na přemýšlení o čase a jeho plynutí, jakoby se podvědomě pracovalo s tím, že je život nekonečný, není čas v klidu spočinout, přemýšlet a reflektovat to, co člověk žije. Možná je to chyba a že mi to časem dojde. Ale zatím to mám tak.

S mým pojetím využití času pak souvisí i již zmíněný paradox – dlouhotrvající manuální práce ano, dlouhotrvající psaní románu či vytintovaný obraz ne. Z toho vychází i moje pojetí příležitostné tvorby – zkratka, zobecnění, soustředění na podstatné, co nejpřesnější metafora, nálada, světlo atd., atp. V praxi tedy povídka, báseň, kresba, akvarel, jednoduchá plastika aj. Dlužno podotknout, že v poslední době toho tvoření není moc. Možná, že až pověsím katedru na příslovecný hřebík, bude lépe.

Co považuješ za své úspěchy?

Že jsem se v relativním zdraví dožil svého věku, že žijeme s Marcellou pestrý, zajímavý a v mnoha směrech tvůrčí život, že se mi až dosud snad dařilo přes všechny problémy vytvářet na katedře klidné pracovní prostředí a udržovat solidní úroveň absolventů našeho magisterského i doktorského studia, že pro VČ. středisko OS chystám již čtvrtý sborník prací jeho autorů, že mě ještě pořád všechno zajímá a baví – a že ... a že ... a že ...

Jak chápeš své členství ve výtvarné sekci Vč. střediska OS a jaký máš názor na existenci bulletinu Kruh?

Je to moc fajn být členem společenství lidí podobné krevní skupiny – i když zatím díky vytížení na fakultě v Praze nemám moc času a příležitosti se účastnit většího množství literárních či výtvarných aktivit. Chovám v sobě ale naději, že až nadejde čas toho hřebíku ...

A co se týká bulletinu – je to vítaná nízkoprahová příležitost pro publikaci všech členů střediska, umožňuje získat informace o tom, co, kdo a jak tvoří, konfrontovat se s ostatními a prezentovat se. V tom vidím velký přínos a zásluhu redaktorů. Chybí mi tam však skutečná objektivní kritika, protože ne vše, co píšeme, je navzdory zde publikované chvále bez chyby.

A ještě jeden dík redaktorům – tím, že mě oslovili, donutili mě se pozastavit v tom každodenním spěchu a trochu se nad sebou zamyslet. To se mi snad ještě i při mém pokročilém věku nestalo a přiznávám se, že je to dřina. Žasnu, jak moc se ještě neznám.

Děkuji. Otázky kladl Milan Dušek

MALÉ JUBILEUM

Když vzpomenu na začátky bulletinu Kruh, je až k neuvěření, že vychází už dvacáté číslo. Ne, že bych se z toho snažil učinit událost, ale pár slov ztratit musím už z povinnosti. V bulletinu mají možnost tisknou všichni, kdo jsou členy našeho Východočeského střediska, ale na stránky mladých zařazujeme i vítězné práce z literárních soutěží a každé číslo přináší hosta, ať už básníka či prozaika. Snažíme se, abychom tiskli to nejlepší, co nám přichází, ne vždy se to podaří, ale buďte k redakci shovívaví, ne všechno se dá jednoznačně odmítnout, konečně na všem se vždycky nemusíme shodovat.

Bulletin Kruh, původně zamýšlen převážně k informování členů o dění ve Vč.SOS, postupně přešel ke konfrontaci tvorby našich členů – básníků, prozaiků, publicistů a aforistů, ale zůstala v něm rubrika Zaznamenáváme a komentujeme, jenomže i když Kruh vychází v současné době už čtyřikrát do roka, nemůže informovat v takovém rozsahu a tak čerstvě, jako to činí webové stránky spisovatelevc.cz, takže se omezujeme na zprávy s trvalejší hodnotou.

Během doby existence bulletinu Kruh se redakci podařilo navázat bližší kontakty s více autory, je s nimi průběžně ve styku, utěšeně se rozrůstá jakýsi zásobník, v podstatě lze konstatovat, že po vydání jednoho čísla máme dostatek základního materiálu pro číslo další.

Nerad bych, aby to někdo pochopil tak, že nemáme zájem okruh autorů nadále rozšiřovat. Naopak, čekáme na básnické a prozaické příspěvky zvláště těch, kteří nám ještě nic neposlali. Ale máme zájem i o zprávy z nejrůznějších akcí, které

naši členové pořádají ve svých bydlištích, uvítáme reakce na dílka, která jsme zveřejnili, informace o knihách, jež naši členové vydali, jsme připraveni zveřejnit ukázky, představit jejich autory kolegům.

V rozhovorech pro Kruh při nejrůznějších příležitostech, včetně osobních, jsem se zatím nesetkal s negativním názorem na bulletin, ale to ještě nemusí znamenat, že ho všichni „berou“, někteří mohou mít jiný názor, například že na jeho stránkách něco chybí nebo by nemělo být, stručně sděleno, uvítáme každý názor, který nám pomůže k dalšímu posunu od současného stavu.

Milan Dušek

Zasedání výboru VČ.SOS 10. 3. 2010 v Pardubicích

JASNÁ ŘEČ

Po dvou souborech aforismů se **František Uher** v nakladatelství Alfa-Omega, koncem roku 2009, představil sbírkou krátkých kriticko-humorných básní **Horizonty a vertikály** s ilustracemi Věry Martinkové. Již samotný název bibliofilského svazku je určitou dopravní značkou, vypovídající, že epigramy v něm obsažené se nehodlají smířit pouze s jednou linií či polohou. To ostatně mohli čtenáři zaznamenat již z některých čísel, zveřejněných dříve (sborník Epigram, 2006; Obrys-Kmen; Kruh). Je vůbec sympatické a obdivuhodné, jak je autor všestranný, jak se v jeho tvorbě jednotlivé žánry prolínají, doplňují a navzájem ovlivňují. A není to pouze z nouze ctnost, ale výsledkem je vždy skutečná, promyšlená a úspěšná tvorba.

V obou polohách vane svěží vítr, opírající se do dnešních i nadčasových nešvarů a nedostatků, do pokleslé morálky, slabostí duše i těla. Nejen, že nastavuje zrcadlo, současně se nezapomíná dívat i do zrcátka zpětného. Početné zastoupení mají epigramy erotické, humorné s ironickým podtextem, i žertovné, vyvolávající úsměv. V jejich většině se však při zamyšlení dokážeme dopátrat i hlubšího smyslu, nalézt souznění s vlastní prožitou situací a nabytou zkušeností, vystopovat a objasnit původ i důvod pálivosti použitého koření. Nezanedbatelná je i jejich jazyková stránka, přecházející do hry a oproštěná forma vedoucí k podstatnému a jednoznačnému výkladu. U většiny textů nejde však v žádném případě pouze o slovní hříčky bez hlubšího podtextu, ale o vyslovení světového názoru, o snahu rychlými tahy načrtnout situaci, zobrazit konflikt proklamovaného se skutečnou podobou jevu, poukázat na dobou ohrožené životní hodnoty, na špatně nastavené normy morálky a podat tak své svědectví o všem, co jej znepokojuje a provokuje při jeho vnímavém autorském poznávání reality (chtělo by se spíše dodat: reality show). Osvědčuje tak svůj postřeh, kritický nadhled a rozhled v mnoha situacích a obrazech. Jeho vyjádření rezonují často s našim vlastním cítěním a poznáním, o němž však nejsme schopni podat (z různých důvodů) svá svědectví.

Uhrovo vyjadřování charakterizuje m.j. slovní úspornost a jednoduchost a tím docíluje srozumitelnosti a pádnosti. Nevyhýbá se navázání na obecně známé motivy, překomponovat je a rozšířit, uchopit za jiný konec, nebo rozšířit o nové slovní i obrazové asociace, obdarovat je kritickým tónem, zaujmout postoj, vycházející z vlastní bohaté (nejen autorské, především však lidské) zkušenosti: „Ta naše písnička česká ...“, nebo vzpomínky „Nerudovská“ ...). Už z jednotlivých názvů několika básní lze dovodit, jaký okruh dění našeho světa je autorovou živnou půdou, z níž vyrůstají malá i velká témata, dramata všedních i nevšedních dnů společnosti (b. Politika, Sláva vlasti aj.), navýsost aktuální (b. Nezdolní, Jistý státník, Pokyn k dialogu ...). Uher svými příklady apeluje na zdravý rozum s odvahou jemu vlastní, záměr příliš nešifruje, děj uvádí věcně, rozehrává stinné stránky, předvádí je na známém pozadí a v kulisách, které často sami (v sobě i mimo sebe) rozmísťujeme na jevišti života, aniž bychom se nad svým jednáním pohoršovali a zamýšleli (b. Cesta ke slávě). Vše je podáno jako maketa známého a blízkého (U nás), kde si často uvědomujeme svoji slabost a málo odvahy, byť by to bylo pouhé zvednutí se od televizoru (b. Moc), natož přehlížet a omlouvat svou malost neovlivnitelným během světa (b. Sláva vlasti). Vše je laděno v humorném znění a přechází do druhé části sbírky jež není tak vyhraněná proti společenským neduhům, spíše na běžné úlety a situace civilnějšího obsahu s výchovnějším posláním, často odhalující naše rodinné vztahy a chování, vymykající se ustáleným mravům (Tulení, Šetrnost), tady se ale zableskne od zrcadla a nevázanost je vystřídána čtyřverším na vážnější notu.

Vrcholem souboru o 58 číslech je závěrečná báseň „Komu čest“, skrývající v sobě nejen jednu, ale hned několik otázek. Většinou si na ně dokážeme odpovědět všichni. – Novou otázkou. Třeba: „A co s těmi ostatními?“ Těžko žít bez moudrosti, ale bez ní je to někdy přece jen pohodlnější a jednodušší. A navíc – víme, že blbost občas kvete, což je příjemné zejména v měsících vegetačního klidu, dejme tomu, třeba začátkem listopadu. Přesto to neznamena, že si jí musíme všimnout. Netrkne nás, tak říkajíc do oka a my ji chtě nechtě mlčky vedle sebe trpíme, protože ti na druhém pólu ji rozdávají i s úsměvem a naše ruce zejí prázdnotou a jazyk nemá dost argumentů, aby občas přesvědčil sám sebe, natož někoho jiného. Začneme ji tedy přehlížet, dělat, jak se s oblibou říkává, mrtvého brouka. Ti se pak, zákon nezákona, začnou rozlézat a novela se již po několikáté dočká novelizace, aby se život dostal do správných kolejí. Naštěstí se v ten čas, který je vlastně nečasem, objeví (nikoliv na televizní obrazovce, nebo na stránkách nejčtenějších, hanlivě nazývaných bulvárem) několik (převážně) čtyřverší, napsaných „jasnou řečí“, a světe, div se – nic se nestane, snad jen místo křemene se množí proměnění v obyčejný balvan ... I tak může ale vypadat (dnešní) „cesta ke slávě“ titulů dobré literatury. Tam, jako v tomto případě, musíme vystačit s konstatováním, že autor dokáže nejen šlehnout či napovědět, ale vyloudit úsměv a nakažlivý smích. A je-li třeba, také i trknout, což určitě není tak málo.

Jiří Faltus

PETR MUSÍLEK

ROZUM

Chycený v pasti slov
je rozum nerozumný
kde by měl prameny otvírat
jen zasypává studny
a že jsou slova ohebná
těžko je zvážíš a změříš
Je bohorovným skeptikem
a neví čemu věřit

PŘÍTELI

Kdo nemiloval starý dům
lepší dům nepostaví
a ve svém omámení slovy
přidává
doslov k doslovu
Ty příteli
však každým z činů
o kterých nikdo nemluví
kde jiní vidí rozvalinu
otvíráš příští předmluvy

KUDY TEKLA CHRUDIMKA

LUBOMÍR MACHÁČEK

Bylo léto, okny už prošla tma. S nocí se vkrádala do příbytků i vůně řeky. Promenádní koncert v blízkém parku už dáno skončil, melodie kamsi vyšuměly. Stařena seděla před televizorem a sledovala sportovní přenos. Na tenis se dokázala dívat dlouhé hodiny. Kdysi ho hrávala i ona. Ale to už je dávno, hodně dávno, možná sedmdesát let. Nebo ještě víc? Teď by raketu v ruce neudržela. Její favorit zkazil třikrát mečbol, fandila mu natolik, že jí pak k bdění scházela energie. Konečně. Alespoň nějaké aktivum po trapně prožitém dni.

Ano, ten den by zařadila do svého diáře jako trapný. Vypnula ovladačem satelit, přitáhla si francouzské hole a naučeným pohybem se vyloupila z polohovacího křesla. Půlnoc se vkrádala tichými, leč nemilosrdnými krůčky. Cítila, že jí ubývá života rychleji než dříve.

Do postele se netěšila, nevěděla, jak v ní srovnat tělo, jak vyladit všechny ty ochablé svaly, které ji obtěžovaly. Až s prvními pavučinami snů ji přestávalo loupat v kloubech. Jenomže sny se jí zdály až k ránu a provázely je jiné nepříjemné zážitky, v nichž se stále někam propadala.

V zácloně zabzikal komár. Pokusila se ho trefit holí, ale minula, a když se znovu rozmrzele napřáhla, protože měla pocit, že na ni dnes útočí snad celý svět, ztratila rovnováhu. Jak se sunula k zemi, překotila na sebe i konferenční stolek.

Svalila se na záda a vyčkávala, která část těla se ozve. Zaměřila se nejprve na hlavu, pak na nohy a trup, pohnula rukama. Zlomeného nic neměla. Pak se pokusila posadit, ale nešlo to. Zato se jí podařilo převrátit na bok. Vytušila problém, protože ani na mobil, ani na hole nedosáhla. Telefon nechala na stole na druhém konci místnosti, a to jí syn opatřil šňůrku, aby ho nosila na krku.

U ucha jí znovu bzíkl ten převít komár a od Hanousků k nim doznívaly bujaré zvuky mejdanu. Staří byli někde na chatě a jejich utrínos si dokazoval, co všechno zvládne.

Ten trapný den začal pro Ester Cháskovou Pekárkem. Slíbil jí, že natře garáž a chtěl za to patnáct stovek zálohu. Tolik nemínila rozhodně investovat.

„Musím koupit barvu, paninko.“

„Ale jděte, to byste měl na celou Zelenou bránu.“

Nakonec ji tomu vyžírkoví dala s trpkým pocitem, že kdyby mohla, udělala by si to sama. Pak volali ti vydřiduši z pojišťovny a nabízeli životní pojištění.

„To musí být nějaký omyl.“

„Jde o službu věrnému zákazníkovi.“

„Mně, pětadevadesátiletý stařeně?“

Vypoklonkovala je, než bys řekl švec. Konečně se posadila a opřela zády o křeslo. Kdo by to řekl, že se dožije tolika let. Kdyby jen lidi věděli, že není o co stát.

Začala si ohmatávat tělo. Jako by teprve teď ucítila bolest, která se jí rozlévala v nohách. Pak si všimla, že má na hřbetu ruky krev, prsty zabloudila v obličejí. Na kapesník v křesle dosáhla a přiložila si ho na obočí.

A ten oběd, co jí v jedenáct přivázeli, taky nebyl k jídlu. Ty ženské se s ní dohadovaly a říkaly, že je hašteřivá, jako by nechápaly, že od jisté doby člověk musí bojovat o život každý den.

„Horšíte se, horšíte, milé dámy“ adresovala výtku službě, která kolem ní prokmitla do kuchyně. „Jen úterky jsou dobré.“

„Jste na sladký, my to víme, paní Chásková.“

„Příští týden vám řeknu, jestli obědy odhlásím,“ volala za službou.

Ale to nejhorší přišlo až odpoledne, ve tři se měla objevit Markéta. O Markétu se ucházel před mnoha lety i David, ale Ester nakonec získala Davida pro sebe a vstoupila s ním do svazku manželského, jak se dřív říkalo, v roce třicet devět. Možná spolu něco měli, čert to vem, je to tak dávno. Už jí odpustila.

I přes tuhle mileneckou epizodu se stala Markéta Jindrová její nejlepší přítelkyní. Zachránila totiž Ester život, když ji vzala voda u jezu. Ten jez na Chrudimce už dávno není, odstranili ho dělníci v šedesátých letech. To ještě David žil. Může chlap milovat dvě ženský najednou? V tom lepším případě může.

„Řekla jsi v půl třetí a kolik je?“ pokárala Markétu, kterou čekala po obědě a ona se objevila se zpožděním.

„Nejde mně to tak rychle, jako tobě. Ve městě byl nějaký cyklistický závod, memoriál, a od té doby, co nejezdím na kole...“

„Tak nestíháš!“

„Natloukla jsem si, už se bojím, Esterko.“

„Jsi o deset let mladší. Co to je, pětaosumdesát. To jsem ještě vyšlapala na Kunětickou horu.“

„Přinesla jsem ti drobenku s angreštem a byla jsem taky na hřbitově.“

Ester se rozlil po tváři stín.

„Za Davidem nechod, nech ho odpočívat. Byl to můj manžel,“ ohradila se a současně se vzpomínkou na odpoledne jí vytanula na jazyku kyselost nezralých angreštů.

Stařena se opřela dlaněmi o křeslo, chodidla zabořila do koberce a pokusila se zvednout. Nejprve ujel koberec, poté i křeslo. Kecla si na zadek a na plínu. Ještě jeden, dva pokusy. Zaklela. Kdyby to šlo dostat se alespoň na kolena. Na její upocené čelo začal opět dorážet komár. Došla k závěru, že po kolenou to rozhodně nepůjde. V té nepříjemné poloze si snad poprvé uvědomila, že by mohla umřít na zemi. Trapná situace jako někde na bojišti. Zmarněná vrátila tělo do původní polohy.

„Já vím, žes mě zachránila život. Ale neměla jsi pravdu ... s tou Chrudimkou,“ zahájila nahlas rozpravu, jako by Markéta byla někde nadosah. Myšlenky se jí vracely k odpolední hádce. Oči sklopila k ruce, kde měla nad zápěstím znatelnou jizvu.

Jako dítě se chodila do starého koryta Chrudimky koupat. Než řeku nasměrovali jinudy, cachtávala se tam celá tlupa dětí. Rodiče Ester bydleli kousek za branou, pár desítek metrů od řeky, a jednou, už ani neví přesně, jak se to přihodilo, zavadila o úlomek láhve, která vězela na dně.

Stařena ukázala Markétě šrám, snad se chtěla přesvědčit o její bezmezně podpore, jenomže Markéta nebyla ono odpoledne ten správný člověk, který by jí náležitě politoval.

„Tam ses nemohla chodit koupat, když zregulovali řeku, nebylas ještě na světě. Narodila ses ve čtrnáctém roce, co říkáš?“

„Ve čtrnáctém? Ty mně budeš učit, kdy jsem se narodila. Chceš říct, že už mně neslouží paměť?“

„Radši ochutnej tu buchtu,“ řekla Markéta, která se chtěla hádce vyhnout, a přistrčila před Ester talíř s drobenkou.

„Nemám chuť. To ty ses vybourala na kole.“

„Věř mi, řeku narovnali někdy v roce 1910.“

„Vidíš, a vy jste se přestěhovali až těsně před Hitlerem.“

„Ale tatíček sem jezdil a vypravoval mi to, kudy řeka tekla ... Pak na ní vybudovali ten jez, nad kterým jsem tě zachránila. Měl tři turbíny, našťástí nebyly spuštěny. Chytila jsem tě na česlech.“

„Ta buchtá se ti tentokrát nepovedla,“ kousla Ester dvakrát do drobenky, odstrčila talíř od sebe a zívla. „Není mně nějak dobře,“ řekla s ostnem v hlase.

„Chceš doktora?“ pohlédla na ni starostlivě Markéta, ale když Ester vytrvale mlčela, dokonce si přisunula noviny a začala v nich luštit křížovku, zvedla se a s lítostí utrousila, že klíče od bytu jí přinese příště a už za ní chodit nebude.

Tak nechod, pomyslela si Ester, ale nahlas řekla:

„To se člověku den někdy nevyvede,“ a zase mlčela. Sotva bouchly dveře, mysl jí ulétla ke starému korytu řeky, o které se stařeny přely. Ty návaly krve v hlavě s tím určitě nějak souvisely. Cítila, jak jí pálí tváře, s tlakem měla už delší dobu potíže, a tak se rozhodla si ho zkontrolovat. Sto devadesát na sto, a to bylo půl páté odpoledne! Za pět minut oznamovala dceři:

„Víš, kolik mám, Haničko? Volej záchranku! Kde se zase touláš, už jsi tu měla být.“

„Změř se ještě jednou ... nebo radši dvakrát,“ nabádala ji dcera.

„Tentokrát se nepletu, byla tady Markéta.“

Hanička řekla, že už je na cestě, a ještě se mámy zeptala, jestli chce něco koupit, aby ty matčiny litanie zklidnila a nemusela chodit dvakrát, a stařena odvětila,

že rohlík, vrátila tlakoměr na sekretář a pohlédla skrz zelenou barieru kaštanů k řece. V parku vyhrávala Dechovanka. Před pár lety si byla s Cháskem zatancovat. Snad by tam ani nešla, ale prováděl každou sukni z jejich baráku, a tak mu nedokázala odmítnout.

Co teď? Možná si vzít prášek, nebo zavolat opravdu doktorku. Měla s ní špatné zkušenosti, psala jí léky, po kterých se jí točila hlava. Začala se probírat v televizním programu, od šesti vysílali na Eurosatu tenis. To jí zase ale vstoupí do pořadu Hanka, při sledování programu si rozhodně nepřála být vyrušována...

Dcera se objevila o půl sedmé, potraviny nastrkala matce do spíže, opláchl nádobí a v mikrovlnce jí ohřála jídlo, které si stařena nechala od oběda. Ester se došourala o holích k jídelnímu stolu a pustila se do jídla.

„Tak co,“ položila matce na čelo dlaň, „je ti už líp?“

„Zhasni, nalítaj sem komáři.“

„Vypadáš rozčíleně.“

„Byla tady Markéta a zase mě nadzvedla. Přišla pozdě, drobenka se jí nepovedla a začala mně vykládat, jak mě zachránila na jezu. Já to už slyšela snad tisíckrát.“

„Že ty ses jí ptala zase na tátu?“

„Přísahám!“ zvedla ke stropu místo ruky hůl.

„Ale mami, já tě znám. Kdo ví, jak to bylo!“

„Ona mě nezachránila, to ty nevíš,“ odvětila rezolutně stařena, sotva dojedla. Utřela si ubrouskem rty. „Já jsem o nich věděla. Chodila randit s tátou na lavičku k řece a lezli tam po sobě.“

„A ty ses chtěla v té řece...“ nedopověděla Hanka, přisedla si k matce a vzala ji za ruce. Stařena je měla promodralé a napuchlé. Hanka jí oddaně stiskla ruku.

„Obejmi mě.“

„Mami... Já vím, že to máš těžký.“

„Nikam jsem skákat nechtěla, kdepak utopit! Bylo to jinak. Já se jen koupala...“

„Tak proč ji v tom necháváš, že tě zachránila?“

„Ani nevím. Ale od té chvíle jí táta přestal nadbíhat. A jsme kamarádky...“

„Jenže s tím korytem měla pravdu, mami. V té době, o který vypravuješ, už bylo starý koryto dávno zasypaný. Nemohla ses v něm koupat.“

„Vy jste se všichni zbláznili!“

„Promiň.“

„Ještě mi řekni, že nejsi moje dcera.“

„Mami.“

Hanka měla mámu moc ráda, jenže ty její nálady ji deptaly. Ať dělala, co dělala, nikdy nevěděla, na kterou stranu se máminy lamentace zvrtnou. Tentokrát to ještě šlo. Chápavě vzdychla, políbila stařenu na tvář a pospíchala domů.

Teď ale Ester tu nepříjemnou vzpomínku na podvečer zapudila. Má se na dceru zlobit? Znovu se soustředila na svou bezútešnou situaci. Zkusila v sedě ručkovat po koberci, zapřela ruce, posunula tělo, ruce, tělo ... Pak se rozhodla zavolat o pomoc, zaječela uprostřed noci jako siréna, láteřila, hulákala, bouchala pantoflí o podlahu, ale nikdo ji ze sousedů neslyšel. Nechala všeho a soustředila se na mobil. Po půlhodině se konečně k němu dostala.

V životě měla různé cíle, k některým z nich směřovala desítky let a dokázala je zvládnout, dnes si přála splnit jeden jediný: mít tak konečně v ruce mobil. Když se jí to nakonec podařilo, navolila v adresáři číslo Hanky a poté i Ludvíka, ale ani po opakovaných pokusech se jí s nimi nepodařilo spojit. Klidně si spí a kašlou na mámu! Mohla by také zavolat záchranku nebo policii, ale tuhle variantu nakonec zavrhl, není přece ještě tak nemohoucí, aby si nedokázala poradit sama. A pak ta ostuda! Lezou pro ni oknem, dobývají se do dveří ...

Potřebovala si odpočinout a sebrat rozum do hrsti. Dospěla k závěru, že tělo, ač neposlušné, přece jen drží pohromadě. Zaskočila ji ta bezmoc, ten trapný komár, který na ni útočil, mejdan nad její hlavou, co se potáhne do rána, a vůbec všechno to stojí za starou bačkoru, asi jako já sama, pomyslela si s úsměskem.

Položila se na koberci na znak, aby se protáhla, a oči se jí posléze zastavily z pohledu na desce stolu. Bylo na ní otisknuté razítko nějaké truhlářské firmy z první republiky. Kdepak nějaké, pan Kalous, to byl stolař. A řezník Runštuk, kožešník Mareš, stavitel Bezecný a k Vranešičům chodilo celé náměstí pro potraviny. Ty všechny znala. Mohla by jmenovat další lidi, o kterých Markéta neměla ani ponětí a už je nepotká, protože dávno umřeli. Mohla by zavzpomínat na historii celého náměstí. Tohle si Markéta nepřizná a bude ji přesvědčovat, kudy tekla Chrudimka. Ona, která jí sváděla Davida.

Pak Ester v tom zoufalém rozpoložení myslí napadlo, že Markéta také ponocuje, určitě nemůže spát, protože má z té roztržky těžkou hlavu. Nejednou si spolu o tom povídali, jak se v noci budí a jaké sny je k ránu přepadají. Ty sny pramení ve strachu ze smrti.

„Ale já ještě neumírám,“ zaskuhrala Ester, sáhla po mobilu a před očima jí blikl adresář. Markétu měla uloženu v předvolbě hned na předních místech. Když zmáčkla příslušný puntík a ozval se Markétin hlas, málem se zakoktala. Ale pak přeci ze sebe vyloudila, že zakopla v pokoji o koberec a teď leží v pokoji na zemi jako nějaký zapomenutý hovnivál. Ano, řekla hovnivál, protože si tak připadala. Trapná záležitost. „Mohla bys mě přijít zachránit?“

„Myslíš to doopravdy?“ zašuměl jí u ucha vzdálený hlas.

„Tentokrát jo, ještě jsme neskončily,“ přitakala Ester a s úlevou mobil odložila.

Kdesi u stropu zaslechla bzukot komára.

PETR CHVOJKA

BÁJEČNĚ TEMNÉ LOVY

Navnadili jsme
a napnuti jak prut
čekáme, zda něco zabere

Nazí jak ondatra
lovíme světla na hladině,
(aby nám někdo
nevypálil rybník...)

Pozorujeme soustředěně
soustředné kruhy na vodě,
zvědavi
na ty konce.
(Jakýsi háček,
                    či vlastně hák,
také nad námi visí.

Jakýsi otazník.)

Je u dna plno prázdných
                    (i plných) hrnců,
malinkých dušiček,
                    napolo utopených,
narychlo odložených mrtvol,
(navíc i plno
velikých žravých štik).

Ozývá se mlaskání
A semtam někomu
                    už voda teče do bot.

Jsem v tom všichni
jaksi namočení ...

ROVNOVÁHA SLOV

Poezie je cesta. Ošidná, láková i zrádná, převážně klikatá, drsná a zvlněná, vystavená všem nebezpečím světa, svádějícím k malověrnosti a laciným zkrat-kám, jindy zase cloněná až úporným prázdňným tichem a uchylující se k hřmotné nicotě. Je to cesta zdolávající rokliny i vrcholy, znající mosty a přece se často raději brodící peřejemi nebo využívající laskavosti převozníků. Tolik ke genezi básnic-kého vývoje **Věry Kopecké**. Vytvořila si vlastní poetické vidění světa, tu laskavě hravé, lehce iluzorní a výrazně intimní, jindy sugestivní a plně svérázu, zranitelné, snadno zasažitelné vnějšími vlivy, někdy až aforisticky věcné a nekompromisné přímočaré. Její *//zrcadla světa// na dně města//* odrážejí estetické vidění, kontrast mezi realitou a životními postoji, vlastní setkávání s (cituji) káňaty střezícími ticho nad polem. A jsme u jednoho z pólů básnického putování Věry Kopecké. Je jím ticho. Vnitřní, nesmiřitelné a přece smiřující, až to svádí označit ho za krásně dominantní. Ticho, nepostrádající hamletovské momenty, ticho nesmělé v osobité plachosti. Ticho, jemuž je vlastní ukázněná melodika a mollovými akordy melancholie, někdy až romantizující lesk a za tím vším střízlivá logika básnického nazírání na svět. Tolik úvodem ke sbírce Věry Kopecké **VE STÍNU NETŘESKŮ** (2010).

Kvalita je vydávána za nepostřehnutelnou subjektivní vlastnost předmětu, Věra Kopecká však tuto teorii obrací naruby, její „předměty“ nabývají na konkrétní kvalitě s obecnou platností. Sbírkou tvoří formálně ukázněná šestiverší (v Toula-vém měsíci to byla trojverší, ve Stepním běžci klasická čtyřverší). Nesporný je však posun v básnickém pátrání po podstatě, z níž klíčí nejen skromné netřesky, ale též šálivost plevele. Kopecká hledá širší dimenze souvislostí, výrazněji otvírá soukromý svět vnějším vlivům *//potkávám déšť na květech// med prázdňných vět//*, nebo *//v maličké kaluži//zrcadlí se celé nebe//*, také však otvírá jakoby přísně střežený prostor vnějším vlivům. Připomeňme (opět cituji) toulavý neklid, který napadal do našich dnů (str.50) a zejména verše netající nejen bolestně moudrý postřeh, ale i přibroušené ostří: *//Duch praotce Čecha//přehlíží líbeznou zem a nechápe//*, příznačný je pozoruhodný závěr sbírky, širokým záběrem obecné platnosti dosahujícího rozměru Mississippi tam, kde její vody splývají s Mexickým zálivem: *//Bojíme se velkých slov// pro jejich tíhu// a malou životnost.//* Nejsem příznivcem slovních hříček, ale Věra Kopecká mi promíne: Její básnická „velká slova,“ zahalená v prostém lněném rouchu, nepostrádají tíhu, jejich životnost však dosahuje na první pohled nenápadné struktury křemene a ryzích tvarů.

František Uher

VĚRA KOPECKÁ

METAMORFÓZY

V luku zálivu
napjatá
tětiva vln

Mlčky přihlížím
jak se líhnou obrazy
a pod kůží
nenápadně
rodí se básně

VLÁHA ZEMĚ

Paprsek slunce
se utrl z oblohy
byl to tvůj verš
Jak spona
zachytil se mi
ve vlasech
Pramínky deště
v korunách stromů
Tvá slova ve mně
Vláha země

VYHOZENÝ PRACHY

MARTA URBANOVÁ

Moje milá holubičko, ptáš se, jak to dopadlo. Jak asi? Auto, že nemá, ať přijedu na půlku cesty. Já husa skočila na špek. Vyšel z nádraží, pokulhával a já vedle něj trhala rytmus jeho kroků. Obešli jsme hospody kolem náměstí. Hledal, nevíم jakou. Posléze jednu vybral, a když sešel pár kroků do suterénu, zčistajasna se obrátil: tady to bude drahý. A měl se k odchodu. Já si svoje zaplatím. To ho přesvědčilo. A na omluvu koktal, že je dvakrát rozvedený, má tři děti a na jedno ještě platí. Když číšník přinesl jídlo, vytáhl si nějaké pouzdro, vykasal košili a bodnul si do břicha injekci. Dobrou chuť, pomyslela jsem si a v tu chvíli měla po chuti. Navrhnul, že bych k němu mohla přijet, nemá sice dvě postele, ale vyřešilo by to rozkládací lehátko. Já, že to nehrozí. Doprovodil mě na autobusovou zastávku a tam se na mě vrhnul. Stačila jsem ještě podotknout, že při tom jistě potřebuje podepřít a nastoupila jsem do autobusu. Za dva dny poslal dopis, že se měl přitisknout víc a sáhnout si pod svetr. Ale můj. Dopisem jsem zatopila.

Další přijel, přestože jsem měla obavu, že cestu nevydrží. Přinesl bonboniéru, kterou vyhrabal někde v popelnici – fernet stock, z níž byl všechen fernet fuč, krabice slepená, že nešla otevřít, tak jsem mu ji podala, aby viděl ten šunt, ale on dělal, že nevidí. Kupodivu ji otevřel. Nabídla jsem mu, aby ho trkly ty vyteklý šedivý chudinky. Podíval se, a odmítl. Zacítil se na to, abych se k němu nastěhovala do baráku. Já, jestli má dvě ložnice. On, co je to za otázku, když topí v jedné místnosti v kamnech na uhlí, který je třeba nosit ze sklepa a denně vyhrabovat popel. A nač já vytápím takový prostory a k tomu plynem. Je jasný, že shání zadara služku, jako každej chytrák.

Miláčku, po těch zkušenostech ti posílám zbylé nápadníky. Mě už z nich bolí hlava. Ten, který za něco stojí, se hned domluví a ty chytráčekové, co zobou tu a tam, budou zobat deset let. Pak tam zůstanou ještě takoví, který nikdo nechce. Chudácci bez koruny. Řeknou ti, že by přijeli na kole.

V listopadu jeden takovej zavolal, asi jen proto, aby zůstalo číslo na mobilu a mohla mu tak zavolat já. No to si přišel na tu pravou. Včera se ozval znovu a přijel. Starým krápem, jak mi stačil říct. Zdáčky vypadal jako bezdomovec. Kalhoty u kotníků shrnutý, na palici naraženou ponožku za tři koruny. Abych ho dávala do pucu, a pak by si ho ženské všimly a on by jim zalézal kamsi.

Vešel do dveří a já ho přivítala. Stiskla jsem mu ruku a podívala se mu do očí. On uhnul pohledem a ruku vyprostil. Půl hodiny všechno očumoval a ptal se, co a za kolik. Že by přinesl aspoň blbou čokoládu, když se jde najíst, to ani nápad. Zeptala jsem se ho, proč se neozval na Vánoce. On že o svátcích chce mít každý klid. Řekla jsem mu: ženské to vidí tak, že nechcete dát tři stovky za dárek. On na tu sumu vyvalil oči. To chcete ženskou jen na všední den? Chtěla jsem podotknout. Taky došlo na věru a nevěru a on, že chlapi jsou na rozmnožování.

Posadil se do křesla a řekl si o vodu z vodovodu. Tak jsem mu ji dala. Kafe že nepije, pak si poručil čaj s mlíkem. Vzal si dva chlebičky a zákusek. Ale ani za to nepoděkoval. Debil. No a když tu tak seděl, nevypadal zle. Měl vlasy, což bylo jeho jediné pozitivum. No a nebyl zrovna mrňavej. Ale mozek na průměrnou maturitu. A navíc dvakrát rozvedený. To bylo jediný, čím se mohl pochlubit. No a ještě tím, že má bajpas nebo jak se tomu říká, tudíž zdraví na draka.

Roků sedmdesát tři a začal stavět nákej domek v Tramtárii na samotě, což považuju za kravinu. Říkal, že ještě nemá podlahy a že topí dřevem. Řekla jsem mu: já jsem jednoho ing poslala k brdíčkům, protože neměl počítač, ani pevnou linku, jen mobil na SMSky. On, že je na tom stejně. Povídám, jak se chcete domlouvat, když nemáte spojení. On, kolik že mě to stojí. Já že tak dvanáct set. Měsíčně? zeptal se. Když jsem přikývla, šly na něj mdloby.

V tiskárně u počítače mám vystavenou fotku Ivánka v klobouku a on se zeptal, jestli je to bezdomovec. No nedala bys mu do zubů?

Moc se k odjezdu neměl. Asi si myslel, že ho nechám do rána, aby mě mohl olizovat. Jo a přinesl si tašku, v který měl jistě pyžamo, protože nevím, proč jinak by ji přinesl, když z ní nic nevyndal. Přinesl a zase odnesl. Když se konečně zvedl, nedal mi ani svou adresu. Ani mi neřekl křestní jméno. O dalším kontaktu se nezmiňoval. Já také ne. Nebylo oč stát. Myslím, že mi vlašně podal ruku a vypadnul. Zavřela jsem za ním bránu. Ale asi je na tom dost blbě, když se v takovém mrazu žene sto šedesát kiláků.

To je prdýlka co? To je počteníčko?

Asi za hodinu mi přišla SMS: Děkuji za příjemně strávené odpoledne. No tak, příjemné odpoledne, a sedí tu jak bubák. Nevyzařuje z něj žádná jiskra, žádný teplo. Jen severní pól.

A když se ti tohle stane třikrát, tak máš chuť je nakopnout dřív než zvedneš telefon.

Tohle všechno ti píšu, aby ses pobavila, i když je to k pláči. Osm bab na jednoho chlapa a oni nemůžou, chudáčci, o žádnou, která by je přebalovala a kojila, zakopnout.

Ze seznamky ti, má milá, pošlou výpis a osmdesát procent chlapů už někoho má. Jsou to zbytečně vyhozený prachy.

Spisovatelka Blanka Kostřicová při čtení na křtu „Lyžařských povídek“ v Městské knihovně v České Třebové 23. 3. 2010.

- **Literární dílo musí chytit, jinak s ním autor pohoří.**
- **Na autogramiádu nikdo nepřišel, autor šel všem na nervy.**
- **Všichni moji oblíbení autoři umřeli, proto chci zůstat neoblíbeným spisovatelem.**

Fr. Uher

LADISLAV VONDRÁK

***

Když svěříš svoje srdce do mých rukou
A do mých jistot ponoříš svůj strach
Než vyděsí mně tvého srdce tlukot
Budu lhát
nad tvou duší víříc prach

***

Zadrž dech
Tak už to láska, prasklo
Provázky vztahů změnilo se na sklo
a ve střípcích jsi naboso
Každý krok
máš mé srdce na svých chodidlech

STOPAŘKA

ZDENĚK JIRÁSEK

Bylo mi fajn. Co fajn, krásně mi bylo. Povedl se mi skvělý byznys a navíc den před mými třicátinami. Frčel jsem si svým sportákem přes sto čtyřicet, ale stál jsem v dálce před sebou spatřit na silnici postavu. Ubral jsem na devadesát a pozorně jsem se díval. Byla to stopařka a vypadala slušně. Dupnul jsem na brzdu, hodil tam zpátečku a těch asi třicet metrů jsem k ní zacouval.

„Tak kam to bude, slečno?“

„Já jedu do Týnce, ale kdybyste mě hodil aspoň do Hradce, byla bych ráda.“

Letmo, ale znalecky jsem ji prohlédl a viděl jsem, že je opravdu pěkná.

„Tak si nastupte a jedeme do Týnce.“

Poděkovala a sedla si vedle mne. Odšťouchnul jsem to a za pár vteřin jsem zas letěl přes sto. Hned jsem zavedl rozhovor. Zjistil jsem, že je to studentka a v Týnci je na privatě. Studuje žurnalistiku, tak jsem jí to pochválil. Já jsem studoval techniku, ale ve třetáku jsem měl úraz, přerušil jsem to a pak už jsem se tam nevrátil. Teda, takhle jsem to řekl jí, ale ve skutečnosti mě vyhodili. S tím úrazem jsem ale nekecal. Opravdu jsem si zlomil ruku a nos. To když jsem vožralej naboural auto, který jsem si navíc půjčil jaksi bez vědomí majitele. Ale to nemusí kočička vědět. Alespoň jsem rozjel byznys. Hned jsem se jí pochlubil, jak jsem úspěšný. Viděl jsem, že jsem na ni zapůsobil. Nabídl jsem jí cigaretu, ale ne vzala si. Zapálil jsem si tedy sám.

Cesta příjemně plynula a já jsem už věděl, že tu holku chci. A taky, že ji budu mít. Jen jsem přemýšlel, jestli ji mám pozvat přímo nebo na to jít nějakou oklikou. Zdála se mi taková moc slušná. Ale zase na druhou stranu slušná holka by sama nestopovala. Za to by si zasloužila přefíknout. Stejně s tím určitě počítá a čeká na to. Ale přece jen jsem zasloužil po troše té romantiky. Už rok mám v kvartýře nastěhovanou Zdenu a už půl roku mě nebaví. Prostě společný soužití spolehlivě potlačuje touhu. Můžu ji mít kdy chci a to už není ono. A taky mě už lezou na nervy ty její připitoměly kecý. A vůbec, už se mně docela okoukala. Jak si tak uvažuju, předjede mě stříbrná oktávie. No to snad ne! To nesnáším. Dupnu na to a za chvíli ji mám. Elegantní myškou se kolem ní mihnu. Protijedoucí dodávku jsem vytlačil trochu na krajnici. Slečnu to dost vyděsilo, ale já jsem se jen pousmál a vyhnal ručičku tachometru na sto šedesát.

„Nemohl byste trochu zpomalit?“ špitla slečinka.

“Proč, bojíte se?”

„Bojím.“

„Jen klídek, to je v pohodě. Tahle kára je bezpečná. Ale jestli chcete, můžeme zastavit a trochu se projít.“

„Ne děkuji. Ale kdybyste byl tak hodný, potřebovala bych si něco nakoupit. Na privátě nemám nic k jídlu.“

„Jasně, nakoupíme. A až přijedeme do Týnce, tak bysme mohli zajít na skleničku, co vy na to.“

„No, mohli.“

Sláva, je chycená. Naleji do ni něco vína a pak ji doprovodím na ten její privát. Nebo můžeme někam zajet. Můžeme to dělat v přírodě anebo i v autě. Když se osvědčí, klidně si ji vyměním za Zdenu.

Supermarket 500 m, říká tabule u silnice. Tak tedy nakoupíme. Ladným smykem se vrátím na parkoviště. Je nechutně plný. Jedu v protisměru a chci zaparkovat co nejbližší vchodu. Je tam jeden flek volnej. Namířím si to tam, ale v tom proti mně vyjede žigulík s nějakým dědkem a zamíří si to na stejný místo. Je tam o vteřinku dřív a už chce zajet do domečku. Zatroubím, vykloním se z okýnka a na toho prašivce zařvu: „Hele, hoď tam honem zpátečku nebo vylezu a srovnám ti fasádu!“ Chlápek se vyděsíl a ani neprotestoval. Se skřipěním zubů vycouval a jel dobrých sto metrů dál. Já jsem zajel na volný místo a usmál se na slečnu. Musí vidět, že nejsem žádný ořezávatko. Slečna byla ale trochu zaskočená. Místo obdivných slov jen špitla: „Ale tady to je pro invalidy.“

„Seru na to,“ řekl jsem drsně. „Tady je to pro silnějšího, tak jako všude a všechno. A já jsem silnej, proto jsem úspěšnej. A protože jsem úspěšnej, tak mám prachy. A tenhle bourák za meloun. A velkej kvartýr, ve kterým mám všechno. A protože jsem navíc mladej a vy se mi moc líbíte, tak si mohu dovolit vás pozvat na skleničku.“

Byla mou řečí ohromena. Naklonil jsem se k ní a políbil ji. Rychle ucukla. To se mi líbilo. Ano, je přece potřeba dělat drahoty. Ale ještě dneska pode mnou budeš řvát rozkoší. A zejtra zas. Teď už vím, že Zdenu vykopnu. Nebaví mě.

„Tak já jdu na ten nákup.“

Vystoupíme z vozu. Já si zapálím a že na ni tady počkám. V tom kolem jde ten chlápek z žigulíku. Má jen jednu nohu a jde pomalu o berlích. Je mu asi šedesát a je o hlavu menší než já. Podívá se na mě. Sice jen krátce, ale je to nepříjemné. Dělán, že si toho nevšímám, ale nejde mi to. Dívám se pořád za ním. Příznám se, že mi z toho není dobře. Vidím, že u vchodu si povídá s mojí slečnou. Proboha, co si tak můžou říkat. Jsem nervózní a zahazuji cigaretu vykouřenou jen do půlky. Zapaluju si další. Stihnul jsem tři, když konečně holka vyšla z krámu. Ale nejde sama. Jde s tím jednonohým dědkem. Jdou pomalu směrem ke mně. Potí se mi ruce a vůbec nevím, co mám dělat, kam se mám dívat. Asi bych jí měl pomoci s taškou, ale nějak se mi nechce jít ji teď naproti. Sakra, proč musí jít s ním! Když se přiblíží, otevřu dveře auta. Ale ona se nezastaví. Ani se nepodívá. Oba mě minou a jdou dál. Stojím neschopen slova a činu a dívám se, jak ho ta holka doprovází k jeho žigulíku a nastupuje do něj. Tak tohle jsem ještě nezažil. Žigulík pomalu vycoupe z řady a jede směrem ke mně. Pomaličku mě mýjí. Chlápek si s holkou něco povídá. Zvolna projedou kolem aniž by o mě zavádili jediným pohledem.

SRDCEM, STRUČNĚ, JASNĚ

Rmutné jsou doby, kdy na mapě české poezie jsou nejednou pahorkatiny označovány za mohutná pohoří a oblé vršky za horské štíty. Jejich šálivost prozrazuje skutečnost, že nevrhají nejmenší stín. Sveřepá kostrbatá mnohomluvnost, úporná snaha vyhnout se rýmu a neomšelé, vskutku básnické obraznosti, horování po noblesním pojetí, jindy zase až o brutálně lascivní slovník, nejsou zárukou kvality. Nelze se divit, že na sbírky „renomovaných“ básníků usedá v knihkupectvích vrstva prachu (pokud vůbec knihkupec poezii nabízí) a v regálech knihoven je jim možno připisat jedinou vlastnost – neposkvřněnou panenskou čistotu. Nelomme však rukama, vycházejí i skutečné skvosty, pohřbíchu se však málokdy jedná o původní současnou poezii. Poezie přesto stále žije, má věrné čtenáře. Nepochodují v zástupech, nezaplňují s řevem areály, ale jsou tu a hlásí se o slovo. Hlásí se o poezii a k poezii, která nepředstírá velikost, světovost a falešnou noblesu, která není ani omluvitelným planým mladistvým experimentováním (učení z nebe nepadají).

V této situaci budiž vítány sbírky, připomínající spontánní výpověď, s téměř demonstrativním příklonem k všedním tématům. Martin Vídenský ve sbírce **POTICHU A NAHLAS** (Ofdis 2009), s ilustracemi Moniky Štaudové, hledá prostřednictvím poezie cestu k tomu, co bylo (z dnešního pohledu již kdysi dávno)

označováno za poezii všedního dne. Uvedme, že nepříliš adekvátně, nevšední je každý den v lidském životě a Vídenský jako kdyby se nezáměrně to stanovisko pokoušel zprostředkovat a potvrdit. Rozbívá mnohé iluze konkrétními obrazy, nevyhýbá se groteskním prvkům, nenápadně tříští společenské uzance a obecně respektované atributy. Hned v úvodu čteme: //Lehkovážná křivka letu...//. Je to ovšem klam, soudím, že cílený, lehkovážnost je pouze jakousi mlhovinou, vznášející se nad krajinou Vídenského poezie. Dokazuje to třeba střídmá, na dřevě holá a tím působivá báseň Záře. A pokud si vypůjčím básníkovy slova, v tajemných uličkách sprádá příběhy barevných kouzel a to je (tentokrát soudím, že nezáměrně) vyznání, osobitý příklon k pojetí poezie, které neschází účelná, rezonující obraznost a vtip, i v poezii jsoucí solí života (báseň Bod zlomu). Duhově mnohoznačný je závěr sbírky, místo komentáře čteme: //A snad//zaduje čerstvý vítr, //osuší nám slzy//a řekne, že je čas//jít dál.//

Shrňme a dovolme si příměr, vztahující se k básnickově nebásnické, nicméně pro mnohé stále lehce romantické profesi: Martin Vídenský svou poezií naskočil do rozjetého vlaku. Není to rychlík, mihnuvší se krajinou, oslnivší rychlostí, leskem a elegancí, zanechávající za sebou prázdnou dálku či lákavou sladkou vidinu, nýbrž poctivý osobní vlak, který je na své trati všude doma, poctivě se zdraví se všemi zastávkami, přejezdy, semaforey i pasažéry. Na závěr je třeba připomenout neškrabený doslov Mirka Němce, nepateticky vypovídající o autorovi a jeho poezii, psané srdcem, stručně a jasně.

František Uher

STRÁNKY MLADÝCH A ZAČÍNAJÍCÍCH AUTORŮ

Literární soutěž STŘÍPKY 2009 – druhá část

V tomto čísle otiskujeme další oceněná dílka: **Michala Lorence** (ZŠ Polabany II. Pardubice) a **Marie Černé** (G. Opatov) – III. kategorie. **Michaely Ulrichové** (G. Polička) a **Terezy Bruknerové** (G. J. Resslera Chrudim) obě byly hodnoceny na prvním místě ve IV. kategorii. **Hany Křivánkové** (Anglické G. Pardubice) a **Terezy Aligerové** (G. Svitavy).

DOMY SI VYPRÁVĚJÍ

Michal Lorenc

Každé město má nějakou zajímavost. Třeba Praha – stovčezatá, krásná, ale taky tajuplná. Nebo takový Jičín – tam v lese Řáholci žije loupežník Rumcajs, který zanedbává svoji povinnost a neloupí. Mohl bych vám navyprávět hodně a hodně měst, která jsou něčím zajímavá. Ale toto město je mnohem zajímavější. To město jsou Pardubice.

Možná si myslíte, že perník nebo Zlatá přilba ba i Velká pardubická, to že je tak zajímavé? Odpověď je – NE, NE, NE! Město je mnohem zajímavější, to si ani neumíte představit! Městské domy si mezi sebou v noci vyprávějí.

Třeba včera, dům U zlatého beránka vyprávěl pohádku O červené Karkulce.

Jo, o té s tím červeným čepečkem. Nevíte, kde to vzala? Každý Pardubák se vám vysměje. V tomto domě sídlí Krajská knihovna. Tam je knih! Třeba i o té červené Karkulce. Ještě pořád nevěříte? Tak pojdte se mnou.

Když slunce zapadá za obzor, rozezvoní se mohutný zvon na zvonici u kostela sv. Bartoloměje. Všechny domy se probudí a začne obrovský chaos jako o přestávce ve škole. Domy jeden přes druhého hulákají a není slyšet ani vlastního slova. Potom Zelená brána, jež se tyčí nad všemi domy a její zelená střecha je vidět do dálky jako maják, řekne mohutným hlasem: „Ticho!“ A najednou je ticho. Každý dům čeká, co se bude dít. „Co takhle říct našim novým kamarádům, jak to tu v Pardubicích vypadalo dřív?“ Noví kamarádi, měla na mysli AFI palác a Magnum, jen otevřely okna a hned je zas zavřely, že je prý nezajímá, co bylo před tím, než byly postaveny, že je zajímavá jenom kolik se v nich prodá zboží, kolik lidí jimi projde a jestli je nějaký vandal nezničí. Ale, že historie je jenom pro staré dědky. „Tak neposlouchejte,“ odsekla Zelená brána.

Starý dům U Jonáše začal: „Pardubice před dávnými lety nebyly jako dnes tak rozvinuté. Pardubice byly pouhou vesničkou, menší než Chrudim. Název Pardubice vznikl od slov pár dubů, které rostly cestou k Vysokému Mýtu, jež bylo dříve královské město. Novým osadníkům se tu líbilo. V polabské nížině, kde koryto řeky Labe tvoří velký ohyb, se dobře dařilo zemědělcům. Ovšem, já jsem u toho ještě nebyl. Dozvěděl jsem se to od základů staré stodoly, která stála na mém místě.“

Všechny domy na Pernštýnském náměstí poslouchají a představují si, jak to tu před dávnými lety vypadalo. I na třídě Míru domy poslouchají. Ale Magnum a AFI palác sice poslouchají, protože uším neporučíš, neposlouchej! Leda, že je rukama zakryješ, ale domy nemají ruce, takže si uši nemohou zakrýt a chtě nechtě, musejí poslouchat.

Když domluvil dům U Jonáše, vzal si slovo zámek. Že on byl dříve hrad, potom si chudou a zapomenutou vesničku koupil Vilém z Pernštejna a hned se z vesničky stalo bohaté a významné město. Kvůli Labi se zde mohly vystavět rybníky, které zaručovaly bohatý výnos. Dokonce sem přijel i Karel IV., Jiří z Poděbrad, nebo Rudolf II.

V tu chvíli si Zelená brána vzpomněla na velmi legrační příhodu o příjezdu Karla IV. do Pardubic a začala: „Jednoho dne, když jsem se probudila, nevěřila jsem svým očím. I když ještě ráno bylo, všude byl čilý ruch. Domy byly ozdobeny barevnými stužkami, i po stromech barevné stužky vlály. Uklízeči pilně sbírali každý odpadeček. Malé děti přinášely pytle s barevným kvítím. Každý obchod-

ník si pečlivě vystavoval nejlepší zboží. Nejen Pernštýnské náměstí bylo takhle vyzdobeno, i cesta na zámek. Nevěděla jsem zprvu oč jde a tak jsem čekala, co přijde. Najednou v dáli šel velký průvod. Sama jsem se ptala, kdo tam asi je? Když se průvod přiblížil, viděla jsem, že tam je samotný král Karel IV. Koukla jsem se na sebe, naštěstí jsem byla také ozdobena, nezapomněli na mne. Dlouhé, barevné stužky krásně vlají. Když král přijel až ke mně, podjel mě a davy lidí na Pernštýnském náměstí se rozjásaly, malé děti rozhazují barevné kvítí před krále. Bylo to nádherné. Potom se ale stalo něco, čemu jsem se ještě hodně dlouho smála. Asi moucha nebo co, vyplašila koně a kůň se splašil. Běžel přes náměstí na Příhrádek, nezastavil se ani, když před ním něco bylo. Chudák Karel IV. se v sedle skoro neudržel. Jeho osobní stráž na koních ho ani nemohla dohnat,“ smála se Zelená brána a ostatní domy, které si tuto scénku ještě pamatovaly. Ty domy, které ji neviděly, si ji živě představovaly. „A když vyplašený kůň doběhl až na zámek, na nádvoří se konečně zastavil. Když pak král sesedal z určeného koně, přicházel k němu sám arcibiskup Arnošt z Pardubic, s úsměvem na tváři řekl: „Vaše Výsosti, to se mě nemůžete dočkat, že tak spěcháte?“ skončila vypravování Zelená brána. Všechny domy se smály. AFI palác a Magnum se přestaly pošklebovat, že je to trapné, protože vyprávění Zelené brány bylo tak přesvědčivé a smály se taky.

„A víte proč se Pardubicím říká: Skví se jako Pardubice?,“ zeptala se knihovna ostatních domů. Ovšem, že to nevěděly. A tak knihovna začala svoje vypravování. „Když tu ještě vládli Pernštejnové, Pardubice asi 2x vyhořely. Ale vždycky se znova vystavěly a po každé opravě byly Pardubice krásnější a krásnější. Proto – Skví se jako Pardubice.“ „Ano, to má knihovna pravdu,“ řekl dům U Jonáše. „Pardubice byly velmi bohaté a hezké město.“

Nakonec měl poslední slovo starý, moudrý dům na konci třídy Míru, kde je dnes Mc Donald. „Ale pak nastala zas zlá doba. Posledním vlastníkem Pardubic byl Jan z Pernštejna, který se strašně zadlužil a tak město prodal. Město chudlo, obyvatelé odcházeli. Jak šly roky, doby se střídaly, bylo dobře i špatně.“

„A tady přede mnou...,“ ale dál to nedořekl, protože dům vedle Grandu, takový malý zámeček, mu skočil do řeči. Asi byl nedočkavý, aby mohl říct něco o známém pardubickém rodákovi. „Já jsem patřil baronovi Arturovi Krausovi, ten byl velmi známý. Vždycky měl něco prvního, třeba motorku. Pane, to bylo pozdvižení, když mu motorku přivezli z Prahy. Nikdo v Pardubicích nevěděl, co to je! A když vyjel s tímhle do ulic, všichni lidé ho obdivovali. Ta rychlost! A když nevěděl, co s penězi, tak je dával na nějaké dobré účely. Třeba podporoval stavbu divadla. Hrál tenis, lyžoval. Nenašlo se ve městě nic, v čem by nebyl první. Dokonce i dalekohled si pořídil a pozoroval hvězdy. Nenechal si to pro sebe, ale ukazoval to všem, kdo měl zájem v lidové hvězdárně. Jednoho dne, když jsem spal, mě něco zabolalo. Probudil jsem se a co to nevidím? On vybourává moje

okýnečko, co to zase dělá? Stoupá si na židli, nastupuje do vlastnoručně vyrobeného monstra, kterému říká letadlo a vylétává z okna. Chvilí stoupá, letí a pak... klesá. Buch, bac a je na zemi. Pilotovi se naštěstí nic vážného nestalo. Jo, to byl život, být jeho domem, nikdy jsem se nenudil!“

Když Krausův dům zasněně skončil, starý dům na konci třídy Míru ho pokáral, že mu skočil do řeči a pokračoval, kde před chvílí skončil. „Místo tebe, Magnum, zde stála naše kamarádka Veselka. Byl to velmi významný hostinec a hotel. Veselka byla centrem kulturního dění v Pardubicích. Uvnitř byl kulturní sál Odeon, ve kterém přednášel své zážitky z výprav z Afriky třeba doktor Emil Holub a vystoupil tam i hudební skladatel Bedřich Smetana a Antonín Dvořák. Dokonce zde byl ubytován náš první prezident T.G.Masaryk. Veselka byla nejluxusnějším hotelem v Pardubicích. Bohužel jednou už přestala vyhovovat a tak ji zbourali. Všichni lidé i my domy jsme se s ní loučili. Dlouho tu nic nestálo, až zde postavili tebe – Magnum.“

Zelená brána pokračovala: „Znám takovou válečnou příhodu s dobrým koncem a hned vám ji řeknu. Na Palackého třídě jezdil poštovní vůz tažený koněm Karlem. Karel byl velmi hravý kůň, který měl svého pána moc rád. Poštministr rozdával balíkovou poštu a každý obdarovaný Karlovi dával buď kus chleba nebo cukr. Byla 2.světová válka a hrozilo bombardování. Najednou, když koníček Karel měl už všechny balíčky rozdané, začala houkat siréna – nálet! Poštministr nechal koníčka na ulici, i když mu bylo těžko u srdce a utíkal do krytu. Na ulici se vyliidnilo, siréna pořád houkala. To se koníčkoví nelíbilo a tak se rozběhl i s vozíkem k Veselce. Když nálety skončily a poštministr vyšel z úkrytu, koníček i vozíček nikde. Myslíl si tedy, že už nejsou na světě. Bylo mu hořce. Jeho věrný kůň Karel už nikdy k němu nepříjde. Po nějakém čase mu někdo řekl, že u Veselky na něho čeká jeho Karlíček. Když to poštministr uslyšel, běžel rychle k Veselce. To bylo radosti, koník skákal, řehtal a poštministr byl radostí bez sebe, že má zase svého věrného koníčka Karla.“ Všem domům se tato povídka velmi líbila.

Magnum a AFI palác už nebyly jako na začátku, už zmoudřely, protože věděly o historii města, kde jsou postaveny.

Začalo vycházet slunce a tak domy rychle usnuly, aby je nikdo z lidí neslyšel. Tak už věříš, že domy v Pardubicích si povídají?

IDEÁLY

Marie Černá

„Karel Kryl byl český písničkář. Je o něm známo, že výrazně nesouhlasil s komunismem. Narodil se 12. dubna 1944 v Kroměříži a...“

Hlas učitelky se nesl třídou. Nikdo ji příliš neposlouchal a hodina se nesnesitelně vlekla. Bylo páteční odpoledne, poslední vyučovací hodina v tomto školním roce

i na této škole. Pak už měl následovat jenom týden bezstarostného nicnedělání, vysvědčení a tradá na prázdniny. Venku bylo krásné počasí – azurová obloha, na které se jen občas mihl nadýchaný malý mráček připomínající načechranou peřinu. Teploměry se navzájem předháněly, který z nich ukáže vyšší teplotu, ptáčci cvrlikali o kouzlu jednoho letního dne.

Babeta poklepávala propiskou o lavici. Přemýšlela o tom, že by se dnes šla koupat. Pro ni byla tato hodina ještě delší než pro ostatní. Nadcházející prázdniny totiž měly být neobyčejné. Cítila, že se s jejich příchodem něco změní. Rodiče jí zaplatili tábor v Anglii. Vlastně se mělo jednat o něco jako poznávací zájezd po Londýně s partou dětí. Docela se na něj těšila. Ne, že by ji bavilo poznávat památky. Důvod byl jiný. V Londýně totiž žil známý britský zpěvák Sebastian Conner. Byl to lamač srdcí, každá dívka o něm alespoň jednou v životě zasnila. I ona ho zbožňovala. Měl krásné veliké čokoládové oči, ve kterých se odrážela jakási tajemná jiskra. Obličej mu lemovaly profesionálně sestříhané tmavě hnědé vlasy. Milovala jeho písně, jeho úsměv i jeho skromnost. Líbilo se jí na něm úplně vše. Věřila, že jsou si souzeni, jen oni dva. Měla nespočetně jeho CDček a její pokoj zdobily jeho plakáty. V zásuvce měla schované desky, do kterých si ukryla články o něm, vystřížené z časopisů. Zrovna měl mít v Londýně koncert. Byla odhodlaná se na něj za každou cenu dostat, musela ho vidět naživo – už si koupila i lístky. Věděla, jak je to naivní představa, proto se s tímto snem nikomu raději nesvěřovala. Vlastně to bylo jakýmsi prokletím – zamilovat se do člověka, o kterém sní miliony holek na celém světě. Proč by si měl vybrat zrovna ji? Přesto v to velmi a pevně věřila. Každý večer před spaním si opakovala, že věří v pravou lásku, aby na to nezapomněla. Ta víra ji držela nad vodou. Stačilo jí poslechnout si nějakou z jeho písní a cítila se šťastná. Bylo to zvláštní.

„... Toto je naše poslední společná hodina dějepisu,“ vytrhla ji z přemýšlení učitelka. „O posledním zvonění se mi rozutečete na všechny strany, většina z vás půjde na gymnázia a na střední školy. Dnešní hodinu mě moc z vás neposlouchalo, chápu to, už vám nemůžu ovlivnit známky ani si u vás udělat černý puntík do příštího školního roku. Ale přála bych si, abyste si z Karla Kryla alespoň něco věděli. Ne kvůli mně, ale kvůli sobě. Karel Kryl byl skvělý člověk a mě osobně utkvěl v paměti konkrétně jeden jeho citát. Byla bych ráda, kdybyste si ho pamatovali, protože je velmi podstatný. Vztahuje se především ke komunismu, ale lze uplatnit i u jiných ideologií jako je třeba nacismus. Umožní vám to lepší chápání dějin. Pište si: *Přílišná oddanost ideálům končí tím, že v rámci boje proti alkoholismu zastřelíš dítě se sáčkem rumových pralínek.*“

Ten den se neodvratně blížil. Vše k němu směřovalo a zdálo se, že jím i vše končilo. Byl stěžejním bodem jejího života, nezáleželo na tom, co po něm bude následovat. Dnes dosáhne vrcholu. Odjede do Londýna, kde se jistě setká se Sebastianem.

Trpělivě táhla svůj kufr po nástupišti. Přemluvila rodiče, aby mohla jet sama. Konečně spatřila autobus. Postával u něj hlouček dospělých lidí. Někteří měli v rukou papíry a cosi si zaškrťovali. Nahlásila své jméno jedné z žen a vzala svůj kufr, aby ho uložila do zavazadlového prostoru. Potom poslušně nalezla do autobusu. Většina míst už bylo zabraných. Osazenstvo tvořili většinou děti stejně staré jako ona. Konečně našla své místo. Na sedačce u okna už seděla dívka. Když spatřila novou příchozí, plaše se usmála. Babeta ji pozdravila krátkým *ahoj*. Dívka se jí představila jako Aneta a tím jejich rozhovor skončil. Po chvilce autobus nastartoval. Podle dokumentů, které jim byly rozesílány emailem, měli jet autobusem celou noc. Nikomu se ale evidentně spát nechtělo. Vedoucí se proto rozhodli unavit je nějakou aktivitou. Podle toho jak seděli, je rozdělili do skupinek po čtyřech, do kterých dostávali pracovní listy. Na jeho potištenou část měli doplnit informace, které věděli o Londýně a na jeho čistou část měli napsat co nejvíce informací o sobě. Druhá část úkolu se potom bude v autobuse číst a ostatní budou hádat, o koho se jedná. Ji a Anetu přidělili do skupinky ke dvěma klukům, kteří se evidentně také neznali příliš dobře. Jeden z nich, který se představil jako Filip, ji zaujal. Neuměla říct, jestli je hezký nebo ošklivý, spíše jí připadal takový zvláštní. Byl asi stejně velký jako ona, ale měl drobnější postavu. Na očích měl posazeny brýle, zpod kterých sledoval svět – svůj svět, který zřejmě nikdo tady nechápal. Vlasy měl blondaté s občasnými proužky hnědé barvy. Tvářil se lhostejně, jakoby mu bylo vše jedno. Po delším pozorování ale Babeta zjistila, že je vše trochu složitější – on registroval vše kolem sebe, akorát si z těchto detailů vybíral ty podstatné, na které se chce soustředit a nepodstatné, které nechá plavat. Fascinoval ji a pocítila k němu jakési sympatie. Neuměla je zcela popsat, ale věděla, že byly úplně jiné než u Sebastiana. Seba zbožňovala, ale tenhle kluk jí připadal záhadný a tajemný. Takový neobjevený.

V jejich skupince si rozdělili jakési role. Aneta zapisovala a kluk sedící vedle Filipa, který toho docela dost věděl, jí radil, co má napsat. Babeta pouze přikyvovavala a občas něco poradila. Filip zaujal roli tichého pozorovatele. Občas ho Babeta přistihla, jak na ni dlouze zamýšleně hledí. Jakmile se na něj ale podívala, tak odtrhl oči.

V jedenáct se vyhlásil noční klid. Děti si sice směly dál povídat, už ale jenom tiše. Dostali od vedoucích pokyn, aby se pokusili usnout co nejdříve. Přesto všichni věděli, že se zde jistě najdou i tací, kteří nepůjdou spát vůbec. Čekala je rušná noc.

Druhý den dopoledne je převezl trajekt přes průplav La Manche. Babeta se na to snažila příliš nemyslet, jelikož se jí z toho ještě nyní dělalo špatně. Na hotel dojeli někdy kolem čtvrté hodiny. Volný čas zbývající do večere Babeta využila k tomu, aby dospala včerejší noc. Právě bylo kolem deváté hodiny ráno, třetí den a Babeta seděla v autobuse, který je vezl ke katedrále sv. Pavla. Před katedrálou se

dělily na skupinky po dvou – vždy holka kluk. V praxi vedoucí skupinky utvářeli tak, že rozdělili na dvě poloviny skupiny po čtyřech vytvořené včera v autobuse. Ale našlo se i pár promíchaných skupinek. K Babetině radosti ji přidělili právě k Filipovi. Do skupiny dostali pracovní list (samozřejmě psaný v angličtině), který měli vyplnit. Většinou to probíhalo tak, že Filip překládal a Babeta zapisovala.

„Kolik schodů vede do věže katedrály?“ slabikoval Filip. „Tak to fakt nevím,“ povzddechla si Babeta.

„To musíme přece spočítat,“ řekl jakoby nic. „Pojď, půjdeme nahoru.“ A udělal to nejkrásnější, co mohl – chytil ji za ruku. Najednou jí připadalo, jakoby se zastavil čas. Jakoby se probudila z nějakého dlouhého snu a začala žít.

Po nekonečném stoupání vylezli až na vrchol. Podle jejich výpočtů vyšli 528 schodů, Babetě se ovšem zdálo, že jich bylo nejméně tisíc. Jako odměnu za tento výstup si dopřáli výhled z úzkého ochozu věže obtočeného zábradlím. Mačkalo se tam poměrně dost lidí. Z organizačních důvodů byl zvolen směr, kterým se měl ochoz obejít. Měli odsud krásný výhled na Londýn. Občas to s Filipem okomentovali. Před nimi šel mladý pár, který se každou chvíli zastavoval, aby se vyfotil s Londýnem za zády. Babeta s Filipem proto museli každou chvíli zastavovat a čekat – ochoz byl tak úzký, že se kolem páru nedalo projít a předběhnout ho. Když už ochoz skoro obešli, dvojice před nimi se rozhodla naposled vyfotit. Babeta si povzddechla, rázem se však stalo něco, co nečekala.

„Pojď, vyfotíme se taky,“ řekl Filip. Vytáhl z kapsy mobil. Opřel se o zábradlí, objal ji a namířil objektiv na ně. Ozvalo se cvaknutí a Filip mobil obrátil, aby se podíval, jak vyšla fotka. Mladý pár před nimi už se dofotil, takže ji Filip lehce popostrčil, aby už šla. Babeta kráčela po schodech dolů a měla z toho, co právě udělala smíšené pocity.

Odpoledne měli volno, které se Babeta rozhodla využít k odpočinku. Aneta byla na návštěvě u kamarádky, takže Babeta zůstala v pokoji sama. Sedla si a přemýšlela, co bude dělat. Nakonec se rozhodla, že se vydá prozkoumat hotel. Vykradla se ze dveří a došla dlouhou chodbou až k točitému schodišti, které jako had obtočovalo železné zábradlí. Spatřila Filipa, jak se o něj opírá a cosi si píše na mobilu. Přišla až k němu.

„Ahoj,“ pozdravila ho a on jí pozdrav opětoval. Postavila se vedle něj. „Komu píšeš?“ „Trenérovi na tenis,“ vzhlédl od mobilu Filip. „Že už nebudu v září chodit. Nestíhám to. Sportuješ?“

„No jasně – kloužu se po ledu, válím sudy z kopců, jezdím po zábradlí...“ usmála se Babeta. „To určitě,“ škádlil ji Filip. Měl pocit, že už se znali dost dlouho na to, aby si to mohl dovolit. „Ty bys žádný zábradlí nesjela.“

„Myslíš?“ zeptala se Babeta, která to brala jako výzvu a naskočila na zábradlí. „Počkej, neblbni,“ zastavil ji Filip. „Spadneš.“

Babeta ho neposlouchala a už se chystala rozjet, když jí jeho ruce chytily kolem pasu. „Já tě nepustím. Budu tě tady držet, abys nespadla.“

Usmála se. Zábradlí bylo docela vysoké, takže když na něm seděla, byla o půl hlavy vyšší a shlížela na něj ze shora.

„Co posloucháš?“ zeptal se Filip, aby vyplnil ticho, které mezi nimi nastalo. „Pop, rock, punk – na co mám náladu,“ vyjmenovala. Pak si uvědomila, že se jí zřejmě ptal hlavně proto, že se jí s tím chtěl pochlubit on. Proto se ho ještě dodatečně zeptala: „A ty?“

„Můžu ti to pustit,“ nabídl. Na to vytáhl z kapsy mobil, něco na něm namačkal a podal jí ho. To, co se z něj ozvalo, ji překvapilo. Neměla příliš představu o tom, co kluk jako on poslouchá, ale tohle to určitě nebylo. Za prvé: píseň, kterou právě poslouchala, byla česká. Za druhé: zpíval ji muž, jehož hlas jí nebyl ani vzdáleně povědomý. Za třetí: ta píseň byla zamilovaná. Muž v ní zpíval o tom, že mu jedna dívka slíbila věrnost a nakonec ho zradila. Připadalo jí to velmi zvláštní. Ještě to přikrášlilo hochovu tajemnost. Najednou Filipa viděla úplně z jiného úhlu. Jakoby jí přes svou muziku umožnil alespoň nahlédnout do jeho vlastního světa za brýlemi. V tomto světě se jevil jako citlivý, chápavý a zranitelný. Byl to svět za hradbami, které si kolem sebe vybudoval ze samých lhostejných výrazů, takže do něj proniklo jen málo ze všech emocí. V praxi to znamenalo, že chlapce sice nic nerozhodilo, zároveň ale existovalo pouze málo věcí, které by ho skutečně potěšily. Bylo to trochu smutné.

Kolem nich po schodišti zrovna stoupal jeden z vedoucích. Jakmile je uviděl, zarazil se. „Hele, vy dva, já vím, že je to na tom zábradlí romantický, ale je to taky nebezpečný. Sedněte si radši na postel.“

Babeta seskočila ze zábradlí a chytila (ani si to pořádně neuvědomila, spíše to šlo tak nějak přirozeně) Filipa za ruku. „Pojď, náš pokoj je volnej.“

Nato ho vedla dlouhou chodbou až ke svému pokoji. Odemkla a vešla dovnitř. Hodila klíče na stůl a sedla si na postel. Filip ji následoval.

„O čem přemýšlíš?“ zeptal se Filip.

„O té písničce, co jsi mi pouštěl,“ odpověděla. „Víš, vůbec bych do tebe neřekla, že posloucháš zrovna tohle.“

„To je takovej pozůstatek z toho, co jsem byl předtím.“

„Co jsi byl předtím?“ zeptala se.

Zamyslel se, jakoby tu otázku nečekal. „Asi jsem byl citlivější. Vše jsem víc vnímal.“ „Proč ses změnil?“ nechápala.

„Nelehne si?“ zeptal se, jakoby chtěl odvést pozornost od otázky. Němě přikývla a lehli si vedle sebe na postel. „Tak proč ses změnil?“

„To je složitý,“ pronesl pomalu, slovo po slovu. Asi se mu o tom mluvilo hodně špatně. „Víš, předtím jsem si celej svůj život stavěl na nějakých ideálech. Snažil jsem se mít ideální rodinu, ideální kámoše, ideální holku. Byl to takovej cíl přede

mnou, kterýho jsem se marně snažil dosáhnout. Pořád jsem si kupoval značkový oblečení a chodil jsem s jednou holkou, takovou pipinkou, kterou jsem ani neměl moc rád, ale připadala mi ideální. Celej můj život byl takovej ideální sen. Až mě jednoho dne napadlo, jestli té dokonalosti není až trošku moc. Zrovna jsem si kupoval značkovou tašku. A tak nějak jsem se dostal k úvahám, jestli bych si ještě dneska koupil něco, co není značkové. Najednou mi připadalo, že už nedokážu vidět krásu v obyčejných neznačkových věcech. Došlo mi, že celou dobu žiju v nějaké bublině, že je to všechno jenom takovej náznak života. Ta dokonalost mě začala štvát, připadal jsem si v ní nepřírozeně. Nemohl jsem dělat věci, na které jsem měl chuť, protože bylo všechno až moc dokonalý. A tak jsem se na to vykašlal. Rozešel jsem se s tou holkou a všechny značkové věci jsem vyházel. Nechal jsem si akorát ty, ve kterých jsem se cítil dobře. Přestal jsem se starat o to, jak vypadám a začal jsem kašlat na školu i na rodiče.“

„A vytvořil sis kolem sebe hradbu,“ doplnila. „Aby tě nic nemohlo zranit.“ Přemýšlel. „Asi bych tomu neřikal hradba. Spíš jsem se naučil nic neřešit a dělat prostě to, co sám cítím. Už se nesnažím vecpat do žádného portréту ideálního života. Nic nikdy totiž nebude ideální.“

Vzpomněla si na Sebastiana, na to jak moc ho má ráda a jak je smutné, že teď leží v posteli s Filipem a ne s ním. Už zítra měla jít na jeho koncert a ona nevěděla, jak se zachová. Celý ten sled událostí, který vedl k jejímu seznámení s Filipem, jí připadal nepochopitelný a až překvapivě rychlý. A možná i trochu nešťastný či smutný. Vtekly jí slzy do očí a tiše zašeptala: „Asi máš pravdu. Nebude.“

Čtvrtý den nastal než by se nadála. Odpoledne od vedoucích dostali osobní volno, které hodlala využít na návštěvu koncertu. Pro ostatní účastníky zájezdu nebyl nijak výjimečný, ale pro ni byl vrcholem všeho. Alespoň tak to cítila před odjezdem do Londýna. Od té doby se ale přihodilo mnoho věcí, ve kterých se nevyznala a které jí vše zamotaly. Popravdě řečeno potají doufala, že koncert za ni vyřeší většinu problémů.

Ráno se měli podívat na Londýnské oko. Když k němu ale dorazili, tak se vedoucí rozmýšleli, jestli raději nezvolí nějaký náhradní program. Od oka se totiž táhla dlouhá několikasetmetrová fronta. Nakonec se ale rozhodli, že se ji pokusí vystát. Koupili si lístky a zařadili se. Zhruba za hodinku se dostali až k oku. Na to jak byla fronta dlouhá, ubíhala poměrně rychle. Oko se točilo pomalu, takže do něj nastupovali přímo za jízdy. Do jedné prosklené kabinky se vešlo zhruba patnáct lidí, takže museli jet po skupinách. Postavili se s Filipem ke sklu, aby mohli sledovat Londýn. Stáli tam tiše opření o zábradlí a mlčky hleděli před sebe. Babeta se němě kochala krásou světa pod ní, bylo to něco přirozeně půvabného a nepotřebovalo to žádných slov. Nejhezčí moment ovšem nastal, když se ocitli přímo na vrcholu oka. Babetu ovládl pocit vítězství a připadalo jí, že je králem toho všeho pod ní. Filip to zřejmě cítil stejně. Přivinul si ji k sobě a vtisknul ji dlouhý

kouzelný polibek. Jejich jazyky spolu hrály vášnivou hru a Babeta si uvědomila, že skoro zapoměla, jak je krásné se s někým líbat a jak je cítit lidské teplo. Jeho rty byly hebké a dech teplý. V tu chvíli jí připadalo, že jsou jako jeden člověk. Trvalo to jen krátce a ukončila to Babeta. Vždy se řídila heslem v nejlepším přestat a proto jako první odlepila své rty od těch jeho. Když se podívala přes sklo ven, zjistila, že už nejsou na vrcholu.

Čas má svá pravidla. Plyne stále stejně nezávisle na lidech. Je to síla, která od sebe oddaluje lidi i hojí staré rány. Někdy ubíhá příliš rychle, jindy se zase vleče jako šnek, jsou ovšem i chvíle, kdy nám připadá, že šlape tak akorát. Je to většinou tehdy, když si uvědomíme, že vše má svůj konec a každý čas jednou vyprší. Vychutnáváme si minutu po minutě. Ovšem ne vždy máme takové štěstí, protože čas k nám přibližuje i chvíle, které nejsou zrovna příjemné. Mezi jaké chvíle tento okamžik patřil, neuměla Babeta přesně určit. Věděla, že by se měla těšit – vždyť tohle byl její vysněný den. Nějak jí to ale nešlo. Od té doby se stalo tolik věcí s Filipem. Začínala si k němu vytvářet takový zvláštní příjemný vztah, a přestože ho nemilovala, měla ho velice ráda. Přišlo jí, že byli něco jako větší kamarádi a ona neměla sílu toto přátelství porušit či dokonce zrušit jen proto, že se nejednalo o lásku.

Před vchodem zahlédla pouličního prodáváče, který prodával fialová trika s nápisem *I love Sebastian*. Hned si jedno koupila a oblékla si ho. Cítila, že takhle si jí zpěvák určitě všimne. Takhle uvidí, že ho skutečně miluje a třeba se s ním i seznámí. Koncert měl každou chvíli začít. Připojila se k houfu lidí mířících na stadion, na kterém se koncert konal. Lidé se na sebe tlačili, aby se co nejdříve dostali dovnitř a mohli tak být co nejlíže u pódia. Neměla takové davy příliš ráda, ale pro Něj to byla ochotna vytrpět. U vchodu stáli trhači lístků, zřejmě zvyklí na takový nával. Lístky trhali rychle, jejich prsty to zřejmě dělaly často. Vedle sebe už měli pořádnou hromádku útržků vstupenek, které házeli na zem. Babeta obdivovala, jak to mohou zvládat bez toho, aby jim dovnitř vnikl nějaký černý pasažér. Podala muži lístek, ten ho od ní hbitě vzal, utrhл kontrolní ústřížek a stejně rychle jí ho podal. Musela ovšem poznamenat, že ho utrhл nakřivo. Přeložila lístek napůl a schovala ho do kapsy. Dav ji táhl dovnitř. Prošli chodbou, která vyústila ve velké rozlehlé prostranství.

Babeta se náhle zarazila a zůstala stát s otevřenou pusou. Náhlým šokem se jí zrychlil srdeční tep. Nebylo to kvůli pódiu uprostřed haly, ze všech stran obklopeném nedočkavými davy, které postupně se vzrůstající vzdáleností řídly. Ani kvůli zářivému osvětlení, rozlehlosti prostranství či množství lidí. Důvod byl jiný. Většina publika byla zbarvena do fialova. Zřejmě zde stály převážně Sebastianovi Fanyanky. Lidé, kteří na sobě neměli fialové triko, byli spíše výjimkou. Kam pohlédla, všude viděla nápis *I love Sebastian*. Dav ji uzavřel a ona měla pocit,

že se ztrácí v moři fialové. Náhle jí připadalo, že ztratila svou jedinečnost, že se stala součástí davu.

Koncert začal a z mikrofonu se anglicky ozvalo: „Vítejte na koncertě Sebastiana Connora, vysněného idola a ideála.“

Najednou jí vše zapadlo do sebe. Pochopila souvislost mezi věcmi, které jí dříve připadaly bezvýznamné a nesmyslné. Jako první se jí vybavil její rozhovor s Filipem a došlo jí, že i ona je vlastně posedlá ideály. Celou dobu se hnala za klukem, kterého znala jen od vidění, byl to její portrét ideálního partnera. Přestala brát lidi i s jejich chybami a odmítala i kluky, které by třeba mohla milovat jen proto, že nebyli ideální. Uzavřela se před světem a vyčlenila si své myšlení pouze na jeden určitý ideál. Při delším přemýšlení se jí vybavil ještě jeden detail, na který už skoro zapomněla – citát Karla Kryla. *Přílišná oddanost ideálům končí tím, že v rámci boje proti alkoholismu zastřelíš dítě se sáčkem rumových pralinek.* Zněl jí v hlavě ještě dlouho. Tento citát se vztahoval ke komunizmu. Ovšem. Ale i dnes mají lidé své ideály, ke kterým míří. A ne vždy jsou ty ideály správné. V tuto chvíli jí slovo ideál přišlo až výsměšné. Vždyť nikdy nic nebude ideální.

Obrátila se a drala se skrz dav až k východu. Už věděla, co udělá. Přestane snít o Sebastianovi. Zapomene na něj a začne od znova. A co Filip? Tomu byla samozřejmě ohromně vděčná. Také díky jemu se jí povedlo odpoutat se od ideálů, vzpomenout si jaké to je, když má člověk někoho rád i s jeho chybami. Ale po příjezdu domů jejich vztah ukončí. Nemiluje ho a nebyla by s ním šťastná. A co bude dělat potom? Bude hledat někoho, koho by mohla milovat a kdo by miloval ji – se vším, co k ní patří, s jejími chybami i negativními vlastnostmi. Někoho, na koho by se mohla každý den těšit a kdo by se pro ni stal celým životem. Věřila – a někde uvnitř cítila, že je to jiná víra, než ta, která jí hnala za Sebastianem – že se jí to povede.

VZPOMÍNKY NA DOBU SOUČASNOU

Michaela Ulrichová

V obých záhybech krajiny, v zeleném světě větru a slunce leží docela malé město. Jako poklad chráněno silným zdívkem, jako kvítek uprostřed louky – krásné a starobylé – město Polička.

Se čtyřmi věžemi, rybníkem a spoustou domků porůznu poskládaných vedle sebe, s rozličnými barvami střech, svou klikatostí ulic a velkolepým náměstím patří navždy do srdcí všech, kteří tu žili a žijí.

Královnina koruna, která Poličku strážila jako ochranná ruka, jako by stále držela nad městem svou stráž, jako by odlesky z jejího zlata dopadaly na kamenné dláždění uliček a skrytých koutů toho města, jež je zasazeno do krajiny silné a krásné. S plnými tvary mladé ženy, co bere si srdce na potkání. Na jaře se

probouzí, v létě rozmarně rozdává a před ulehnutím do bílých peřin, svléká si s červeným ruměncem své šaty, vždy cudná a smyslná, taková, pro kterou stojí za to zemřít.

Na ochozu kostelní věže stál chlapec sotva osmiletý, pod bradou housle, v pravé ruce připravený smyčec. Chlapec přiložil koňské zíně na napnuté struny, avšak ještě na chvíli nechal nástroj mlčet a dívaje se na město pod sebou, zamyslel se. Jako rybka mihla se mu hlavou myšlenka, zdalipak to, co dokáží zazpívat jeho housle, předčí to ticho, to nádherné všudypřítomné ticho, ten klid, který se nachází třicet metrů nad zemí, u Bohuslava Martinů doma.

Na tento okamžik, vzpomněl pak ještě několikrát, když světničku nahoře na věži poprvé opouštěl, rodné město, nakonec svou milovanou vlast. V dálkách Francie připomínal si ten pohled z výšky, pokaždé, když ladil nástroj, pokaždé, když začínal psát novou skladbu, rozhodoval se, kterou notu nechat zahrát, který tón patří do té, či oné melodie, přemýšlel, jestlipak bude kdy vůbec schopen, vložit svou lásku do hudby, aby každý, kdo ji zaslechne, se srdcem teskným, vzpomněl si na svůj domov.

„Pojďte, poběžte, už jsme skoro tam!“

„Charlotto,“ vydechnul muž a pohled upřel na svou mladou společnici. Oči jí zářily štěstím, blondaté lokny se nevinně houpaly ve větru a ústa rozehrával rozpustilý smích. Ještě pár schodů. Hlavou mu bleskl pohled na dřevěné schody vedoucí od zvonice, vrzavé a ošlapané, točící se vzhůru ... domů. Zase mu bylo o něco volněji, vesele přidal do kroku, aby slečnu Charlottu dohonil. Konečně se ocitl nahoře. Stála u zábradlí a v podivném pohnutí pozorovala svět pod sebou. Pomalu k ní přistoupil, chytil kolem pasu.

„Tohle u vás nevidíte.“ Poznamenala. Lehce se pousmál.

„Ne.“ Přiznal a úsměv se rozšířil.

„Toto je tedy moje město. Jaké je to vaše? Je stejně velké a krásné?“ nemyslela to vážně, věděla, že krásnější město na světě neexistuje.

„Určitě není tak velké.“ Připustil. „Ale krásné je.“

„Krásnější?“ pohládl ji po vlasech.

„Vám by se určitě tolik nelíbilo.“

O mnoho let později svítilo stejné slunce jako tenkrát, možná i foukal stejný vítr, teď už ale Bohuslav Martinů neshlížel z rodné věže ani z monumentálního Eifelova triumfu. Ležel v bíle povlečené posteli a přes průsvitné dlouhé závěsy se díval ven. Ani ve Francii ani v Americe, necítil takový stesk po domově jako zde – ve Švýcarsku. Pomyslel na důvody svých nekonečných cest, ze kterých jediná nevedla tam, kam by si přál. Vzpomněl na gestapo, na vše, co museli s Charlotte přestát. Jak se skrývali u přátel, utíkali dál a dál před druhou světovou válkou. Až za velkou louží. Pousmál se. Vzpomněl na přátele ze Semaforu. Na premiéru Julietty, na každý nový tón, kterému dal smysl a místo. Na onu melodii, které dal

vzniknout a která se stala symbolem svobody v rádiu Svobodná Evropa. Vzpomněl na Alberta Einsteina, kterému věnoval nejnovější skladbu, aby si ji mohl zahrát na své housle. Na dopis, který spolu sepsali, aby zachránili politické vězně. Nic z toho by nezažil, kdyby neopustil to, co tolik miloval. Nenašel by nic z toho, co teď měl. Co by prožil? Pro koho by žil? Co by našel? Koho by potkal? Náhlá bolest v zádech ho přenesla zpět do pokoje.

Do pokoje vstoupila Charlotta. Láskyplně mu podala léky. Do zpěvu jí nebylo. Viděla, jak zle je na tom její manžel, věděla až příliš dobře, že zůstane sama.

Bohuslav nebyl schopen jediného slova. Jen zvedl ruku, vztyčil ukazovák. Gesto působilo malátněji, Charlotta z něj vycítila mnohem více únavy, vyčerpání a bolesti než v předešlých dnech. Přešla ke gramofonu. S třesoucí rukou přejížděla všechny obaly desek. Jmenovala.

„Debussy? Ježek?“ ticho. Po tváři jí stekla slza. Sáhla po desce, kterou začínala nenávidět. Velkým černým písmem na ní bylo napsáno: Bohuslav Martinů – Otvírání studánek. To poslední chtěl její manžel slyšet na tomto světě. S úctou vyňala desku z obalu a za chvíli se už začaly pokojem linout první tóny. Charlotta přešla k lůžku svého muže, zlehka ho políbila na čelo a pak – s bradou vztyčenou, odešla z pokoje.

Začínala druhá sloka, když otevřeným oknem spolu s uloupenými tóny odnesl vítr něco mnohem cennějšího. Opatrně nabral do dlaní poslední umělcův dech a letěl s ním daleko, daleko, až tam mezi kopce, do Čech, na Vysočinu, do Poličky. Pak dlaně něžně rozevřel a poslal políbení líbezným kopcům, vlnícím se cestám, kraji Bohuslava Martinů.

DOMY VYPRÁVĚJÍ

Tereza Bruknerová

Podvečer byl zahalen do oblaku mlhy. Stíny se rozšiřovaly, ale už neměly takovou sílu jako ještě před několika měsíci.

Teď už jsme byli nebezpeční pouze my sami sobě. Během několik let, měsíců, či dokonce jediného dne se nám stačil převrátit svět, na kterém jsme ulpívali. Kterému jsme důvěřovali a ve kterém jsme věděli, čím jsme, čím bychom mohli být, a také jsme věděli, čím nikdy nebudeme. Naše nezdolná jistota ve vlastních rozhodováních se ale nenávratně zlomila a už nikdy nemohla být tak silná jako před všemi strašnými událostmi, jimiž jsme museli projít. Náš svět nebyl tak dokonalý, jak jsme si mysleli. Mýlili jsme se. Postavil se proti nám a odsoudil náš život bez jakéhokoliv zaváhání. Smetl víru, naději, svobodu, zkrátka téměř vše, v čem spočívala lidská podstata. Na konci všeho jsme už nevěděli, jestli jsme lidmi, nebo zvířaty, za která nás považovali. Jestli jsme živí, či mrtví. Jestli ještě dokážeme něco cítit, nebo jsme pouhými loutkami bez duše.

Nemohla jsem se smířit s osudem lidí, kteří se provinili pouze tím, že se narodili jako Židé. S mým osudem ... Měla jsem šťastné dětství. Přátele. Milující rodinu. Rodiče. Bratra ... Srdce se mi opět roztrátilo na milion kousků a každý jednotlivý střep se mi zabodával do té trosky, která zbyla uvnitř mé hrudi. Bratra.

Mé kroky byly tiché, i přesto, že těžce došlapovaly. Byla jsem vysílená, ale to, co mě táhlo k domu, bylo silnější než moje tělo. Když válka skončila, první myšlenky šly ruku v ruce s mým krokem. Celou svou myslí jsem se upínala k tomuto místu celé dva roky. Cítila jsem slzy, tiše stékající po mé tváři.

Než jsem si stačila plně uvědomit bolest z četných zranění, stála jsem před plotem porostlým hustým břechanem. Brána byla zčásti vylomená. Okna rozbitá a na dveřích velká Davidova hvězda. Vše kolem působilo tak tichým dojmem ...

Už nebylo slyšet žádné hádání nerozlučných sourozenců, svolávání z kuchyně k obědu ani štipání dříví na zahradě. Bylo ticho.

Prošla jsem otvorem ve zničené bráně a pokračovala úzkou cestičkou k domu. Čím jsem byla blíže, tím více jsem ztrácela schopnost nepřerušovaně dýchat. Kolena se mi podlamovala, ale já musela jít dál. Síla, kterou jsem neuměla pojmenovat, působila jako magnet a já jí neuměla odolávat. Ničila mě naděje, kterou jsem si jako jedinou uchovala. Můj rozum ji zcela zavrhoval, ale já se jí nehodlala vzdát.

Dům byl naprosto zničený. Několik vnějších zdí, které ještě stály, zčásti skrývaly zbořeníště uvnitř. Popel. Zčernalé cihly. Náznaky zdí od pokojů. Zbytky rozbitého nábytku ... Pokud jsem se dříve snažila potlačit slzy, teď jsem jim dala volný průchod. Už jsem neměla sílu bojovat proti bolesti, která měla definitivně udělat silnou čáru za minulostí. Sesunula jsem se podél zdi, která dosud stála díky silným těžkým cihlám. Zašeptala jsem do ticha jméno, bez něhož bych teď nedýchala. Můj hlas byl ale natolik slabý, že ticho má slova naprosto pohltilo. Chtěla jsem se rozkřičet do všech stran. Chtěla jsem rozbít věci kolem sebe, ale na to jsem si těch pozůstatků moc vážila. Chtěla jsem všechno vyhodit do povětří, včetně své rozervané duše.

„Adame?“ Ze všech sil jsem se opětovně pokusila vyslovit bratrovo jméno. Bolest, vztek a nenávisť možná dodaly mým hlasívkám sílu a já ho konečně mohla přivolat. Přesně tak, jak jsem si to celé dva roky představovala ... Ticho ... Už jsem si začínala přát, aby byly slyšet rány, výbuchy, cokoliv ... Hlavně ne ticho, které umožnilo rozplynutí mé jediné naděje. V několika nekonečných minutách.

Nechala jsem bolest prostoupit do každé buňky svého těla a pomalu jsem se jí naučila přijímat. Věděla jsem už před dvěma lety, že se s ní nikdy nevyrovnam. Zhluboka jsem se nadechla a vstala jsem.

Procházel jsem zbořeníštěm, kde býval pokoj rodičů. Když jsem nevědomky odkopla nějakou věc na zemi, ozval se náraz o stěnu a za chvíli opět zavládl ticho. Podle zvuku nárazu jsem usoudila, že půjde nejspíš o něco dřevěného. Sklonila

jsem se k zemi a rukou zapátrala pod nízký stolek. Našla jsem vyřezávaného koníka, na němž byly ještě pozůstatky oprýskané barvy. Pevně jsem ho sevřela v dlaních a vybavila se mi další vzpomínka. Maxovy čtvrté narozeniny. Rodiče svého nejmladšího syna obklopili mnoha dárky, ale on se pokaždé vracel k malému červenému koníkovi. Byly to jeho poslední narozeniny v tomto domě. Když jsem s ním před dvěma lety odcházela, pečlivě ho uložil do krabice pod postel. Tolik věřil, že se sem vrátíme. Ze začátku vše bral jako malý výlet, nic víc. Dnes jsem ho ale vzít s sebou nemohla. Bylo mu pouhých šest let a už viděl z války a lidské nenávisti mnohem více, než by měl. Ať už ale byl svědkem čehokoliv, nebyl připravený na pohled, který by definitivně zničil veškerý jeho svět. Já jsem pouze mohla dát volný průběh budoucnosti a nedovolit si už cokoliv očekávat, ale on ještě musel v něco věřit. Jednou vše pochopí, dnes by ho to pouze zlomilo. Vložila jsem si koníka do kapsy u kabátu a opět zabloudila pohledem po místnosti.

Zastavila jsem se u menší skříňky, o níž jsem byla přesvědčená, že se rozpadne, jakmile se s ní pohne. Ukládala jsem si do ní baletní úbor. Milovala jsem balet už jako dítě. Vzpomínám si na den, kdy se konalo moje první vystoupení. Mamin-ka měla slzy v očích, úsměv na rtech a tatínek mě bral každou chvíli pyšně do náruče ... Neměla bych dále vzpomínat, přinášelo to jenom bolest, ale neuměla jsem se proti tomu bránit. S každým pohledem na sebemenší věc v domě mou mysl zaplnily obrazy z minulosti.

Soustředila jsem se na skříňku, protože jsem věděla, co je za ní. Opřela jsem se dlaněmi o její hranu a chtěla ji posunout o několik centimetrů. Nemusela jsem se moc namáhat, jelikož o chvíli později se její podstava celá zřítíla, přesně tak, jak jsem očekávala. Na okamžik se nápisy na zdi ztratily v rozvířeném prachu. Když se usadil, přistoupila jsem ke zdi a třesoucíma rukama přešla po jménech vyrytých hluboko do omítky, která jako jedna z mála vydržela na zničených zdech. Adam a Ráchel ...

Netušila jsem, kde jsem po dlouhé době vzala tak pevnou jistotu jako teď, ale věděla jsem, že tato vyrytá slova nikdy nezmizí. Dokud bude stát dům, budou tady. Až vše ostatní bude pohřbeno pod kupou rozbitého nábytku, stěn a rámu, tato dvě jména budou stále upoutávat pozornost svým kostrbatým jasným nápisem. Až jednoho dne nebude stát pohromadě ani dům, budu to já, kdo nadále ponese jejich odkaz v každé myšlence až do konce. Adam a Ráchel.

Musela jsem vynaložit veškerou svou vůli k tomu, abych se pohnula z místa a odpoutala se od něj. Cítila jsem sílu, která mě k němu opakovaně volala zpátky. Přesto jsem místnost nakonec opustila a po několika minutách, kdy jsem se snažila odolávat nutnosti vrátit se zpátky, jsem si uvědomila, že stojím uprostřed bývalé kuchyně. Pod zbořeníštěm upoutala mou pozornost stará kamna. Se skelným pohledem na hnědé kachličky mi myslí proběhly jediné vzpomínky, kterých jsem se nemusela obávat. Nepůsobily mi totiž žádnou bolest. Pouze rozehrály

mrazem zkamenělé srdce a já si poprvé za dlouhou dobu mohla dovolit malý úsměv na tváři.

Té noci jsem každý detail považovala za osudový. Čekala jsem na malé vlakové stanici mezi jedním městem, vzdáleným několik kilometrů od domova, a vesnicí, která snad ani nemohla být na mapě. Ke stanici jsem došla po hodině chůze. Jela jsem na návštěvu ke vzdáleným příbuzným a cestou zpátky jsem nejspíš někde sešla z cesty a tím pádem zabloudila. Byla jsem šťastná, když jsem uviděla vlakovou stanici, ale nadšení mě po dvouhodinovém čekání opustilo. Dalo by se říct, že mě neštěstí pronásledovalo. Možná došlo k vykolejení nákladního vlaku, nebo procházely dráhy kontrolami a opravami, každopádně jsem neměla žádnou šanci dostat se ten večer ještě domů. Ale každé neštěstí má i svou druhou stranu. A právě tu jsem tam tehdy potkala. Byli jsme jediní dva lidé na té malé zastávce, kteří doufali v příjezd vlaku. Brzy se začalo stmívat a oba jsme věděli, že není bezpečné být v noci venku. Jediné, co jsme ale mohli udělat, bylo skrýt se za zdmi malé čekárny. Poprvé, co jsme spolu čelili nebezpečí v období války. Poprvé, ale zdaleka ne naposled.

Ian byl důmyslný, inteligentní a velice soucitný člověk. Celou noc jsme zůstali na zastávce a doufali, že nás nikdo neobjeví. Ze dvou prostých důvodů. Oba jsme byli Židé, což bylo nebezpečnější než cokoliv jiného. A ten druhý důvod se zdál jako naprostá samozřejmost. Byla jsem vděčná za Ianovu přítomnost, za jeho optimismus a nadhled. Chtěla jsem zůstat s ním. Ráno ale nebylo o nic příznivější a my se rozhodli dojet do nejbližšího města, odkud bychom se dostali domů. To ráno ale bylo velice deštivé, jako žádné jiné dlouho předtím. Oba jsme byli promoklí až na kost, a jelikož byl náš dům podstatně blíž, nabídla jsem mu, aby zůstal u nás, než budeme opět cítit promrzlé části těla. Seděli jsme u teplých kamen a povídali si až do rána, dokud jsme neusnuli únavou.

Tehdy jsme čas nevnímali. Měli jsme se ale naučit vnímat každou vteřinu a vážit si jí. Nikdy pro nás nebyl čas natolik vzácný jako teď. Předtím jsme měli dbát na využití každé chvíle a snažit se ji jakýmkoliv způsobem zdržet co nejdéle. Nyní jsme naopak potřebovali, aby čas plynul rychleji a velkoryse smazával všechno utrpení, které jsme chovali hluboko v sobě. Chtěla jsem od toho všeho už utéct, začít od začátku a učit se pravidlům nového života, který na mě čekal za prahem tohoto domu. Požadovalo se po mně, abych ho přijala, a já se tomu nebránila. Avšak nedělala jsem to pro sebe. Ještě žily dvě úžasné bytosti, které mě potřebovaly. Já potřebovala je. A právě tohle vědomí mi dávalo sílu.

Musela jsem zavřít dveře za minulostí a v blízké době se sem nevracet. Zhluboka jsem se nadechla a pomalými krůčky vycouvala z kuchyně. Opět se mi před očima objevila jména na zdi ... Připomínala jsem si, že je nebudu opouštět stejně jako dům, jelikož je budu mít stále na paměti. Ať už se vzdám minulosti, nebo ne.

Procházela jsem kolem nich a neřídila svoje kroky. Teprve když jsem zavrávala, odpoutala jsem pohled od zdi a věnovala pozornost uvolněnému prknu v podlaze. Všimla jsem si obálky, jež byla pod ním schovaná. Zaváhala jsem pouze na krátký okamžik. Otevřela jsem bělostně čistou obálku, která byla přímým kontrastem s vrstvou prachu kolem mě. Zatajil se mi dech a po přečtení prvních řádků, napsaných důvěrně známým písmem, jsem přestala pravidelně dýchat. Tíživá síla kolem srdce se zvětšila.

Drahá Ráchel,

čteš si těchto pár řádků, což znamená, že jsi zvládla břemeno, které jsem na tebe naložil. Omlouvám se za to. Pro tebe to bylo těžší nežli pro mne, a z toho důvodu bych ti naposledy rád připomenul, že za mne nenesíš žádnou zodpovědnost. Muselo to tak být a ani teď pár minut před koncem bych to nevzal zpět. Nebudu se rozepisovat o událostech, které nastaly po vašem odchodu a ani o těch nastávajících. Minulost musí zůstat pohřbena pod sutinami a já tě prosím o jediné, nesnaž se ji přivést zpátky k životu. Nevracej se k ní. Nevyhledávej ji. Dívej se dopředu a neohlížej se. Jen bych rád, abys věděla, že to nebylo zbytečné. Nacisté sledovali náš dům, ale jelikož jsem o sobě dával vědět, nepojali podezření, že by se naše rodina chystala k útěku. Nenapadlo je, že bych jako jediný zůstal. Přesně, jak jsem to předpovídal. Tuším, že chceš vědět víc, ale jak jsem napsal na začátku, nebudu se vracet k věcem, které jsou pro tebe už minulostí. Vlastně i pro mě. Nacisté si o nás myslí to nejhorší a podle toho také jednají. Pokud dům z boží vůle ještě stojí, určitě sis při vchodu všimla Davidovy hvězdy na dveřích. Nakreslil jsem ji tam sám. Ať už jsou jejich důvody k našemu zničení jakékoliv, nemění to nic na skutečnosti, že náš svět byl stejně tak dokonalý jako jejich. Nikdy se nenech přesvědčit o opaku. Možná, že v tobě na konci všeho zůstane příliš bolesti, než abys dokázala posoudit dokonalost našeho života, ale snaž se překročit její práh a vzpomeň si na rodinu bez špetky zármutku. Uchovej si vědomí, že tahle část tvého života byla šťastná, a vše ostatní zapomeň. Budeme lepší než ti, kteří neoprávněně vzali osud milionů lidí do vlastních rukou a zahodili jej. Raději budeme navždy slepí, hluchí a němí. Bez paměti a utrpení. Než jako oni, kteří viděli i to, co neexistovalo, slyšeli pouze vlastní touhu po nadvládě a vykřikovali jejich nesmyslná hesla. Přemýšlel jsem nad tím, kam bych měl tento dopis schovat, aby se nedostal do nesprávných rukou. Věděl jsem, že zamíříš ke zdi s našimi jmény, které jsme skryli před zraky rodičů za skříň s tvým baletním úborem. Strávil jsem u ní více času, než bývá zdravé. Nepřemýšlej nad mým koncem. Nepočítám s tím, že by mě ještě chtěli někam odvézt, až bude po všem. Opatruj Maxe a řekni mu, jak moc mě mrzí, že mu nepředám své kolo, po kterém tak toužil. Než jste odešli, řekl jsem ti, ať se pokusíš najít Iana. Pokud se ti to ještě nepodařilo, nepřestávej

hledat a věřit. Víím, že tohle není konec. Pamatuj na má slova a vzpomeň si na ně, až budeš opět tančit. Loučím se s láskou a obdivem, který ti patří.

Adam

Vzhlédla jsem od dopisu s hlubokým výdechem, oči utopené v slzách. Snažila jsem se ovládnout třesoucí se ruce. Každé slovo na mě působilo s neuvěřitelnou silou. Měla to být slova, která všechno napraví, zocelí mě, ale já si připadala ještě zranitelnější. Možná to bylo způsobeno právě tím, že jsem začínala chápat všechny chyby, kterých jsem se dopustila. Lidská nenávisť dokáže všelijaké věci. Mezi ně patřilo i zasazení pochybností o sobě samé. O svém významu, o svých hodnotách, o celé lidské podstatě. Snažila jsem se pochopit její příčinu a kladla si při tom nespočet otázek. Proč právě my? Čím jsme se provinili? Cožpak jsme doopravdy špatní? Odpovědi jsem měla znát už dávno. My jsme špatní nebyli. My jsme měli dokonalý svět. Nebyli jsme to my, kdo se mylil ... Adamova slova ve mně probudila dlouho spící hrdost, pýchu a porozumění. *Nepočítám s tím, že by mě chtěli ještě někam odvézt, až bude po všem. Až bude po všem ... Nikdy neměl v plánu padnout jim do rukou živý ... Pevně jsem sevřela oči a krátce potřásla hlavou, za účelem odehnat onu myšlenku. Uchovej si vědomí, že tahle část tvého života byla šťastná, a vše ostatní zapomeň ...*

Naposledy jsem se rozhlédla po domě. Pomalým, ale rozhodným krokem jsem přešla chodbou až k domovním dveřím. Prsty jsem lehce obkreslila Davidovu Hvězdu. Možná je každé místo předurčeno k uchování určitého odkazu. Vzpomínek, bolesti, radosti, štěstí, *utrpení*. Čehokoliv. Objeví ten odkaz, ale i někdo nezasvěcený? Bude moci cítit jeho sílu a uvědomí si, čeho všeho byl dům svědkem? Nikdy jsem nad ničím podobným nepřemýšlela, ale myslím, že jedno je jisté: Dokud budou lidé žít, milovat a nenávidět, vždy po sobě zanechávají stopy. I ty méně viditelné. I ty, co mohou být vtištěny do zdí domů nebo se promění do obyčejných vzpomínek. A díky nim si lidé mohou na konci všeho projít celým svým životem a nelitovat jedině vteřiny. Stejně jako já.

„Ráchel?“ Na prašné cestě stál Ian, podpírající se jednou berlí. Srdce mi zaplavila vděčnost. Musel vynaložit veškeré úsilí, aby se sem dostal. V létě 1945 byl povolán ke stavbě dálnice a jeho zdravotní stav se výrazně zhoršil.

„Ach Iane, říkala jsem ti, ať odpočíváš. Myslela jsem, že jsi spal, když jsem odcházela. Neměl by ses tolik namáhat. Neměl jsi sem chodit ...“ Došla jsem k němu, podepřela ho a láskyplně k němu vzhlédla.

„A já jsem ti říkal, že půjdu s tebou. Neměla jsi tu být sama.“ Měl hluboký uklidňující hlas. Přitiskla jsem se k němu a tvář mu zabořila do ramene.

„Děkuji, Iane.“ Ačkoliv jsem byla pevně rozhodnuta odejít, stále jsem si nebyla jistá, jestli to dokážu.

„Pojď, vrátíme se,“ zašeptala jsem s pohledem upřeným k zemi

Ian vzal můj obličej do dlaní a hrubými prsty usušil mokrou tvář. „Teď už překonáme všechno, Rachel.“

Leželi jsme v trávě a zpod stromů se dívali na noční oblohu. Z nedalekého nádraží k nám doléhalo houkání vlaků a všeobecný ruch. Ruch, který nikdy nemohl dopřát prostor prázdnému tichu. Žádné bolestné myšlenky. Žádné vzpomínky. Pouze hluk, jenž zaplňoval naši mysl a nedovolil jí přemýšlet. Malý kufr s našimi věcmi ležel pohozený vedle nás. Max počítal vagóny a sbíhal z kopce dolů, jakmile neviděl na přijíždějící vlak z druhé strany od lesa. Za hodinu jsme měli odjet k příbuzným a vytvořit si nový domov. Nový domov, nový život, nový svět. Nevěděli jsme, jestli to všechno stihneme za tak krátkou dobu, kdy se budeme muset přizpůsobit tolika změnám. Nemluvili jsme, jen pozorovali temnou přírodu kolem sebe. V očích se nám odráželo světlo z nádraží. Světlo, naděje... Má to mnoho pojmenování. Cítili jsme blízkost toho druhého, a i když jsme si pod hvězdami uvědomovali, jak jsme malí, připadali jsme si nezdolní. Byli jsme opět naživu.

O EMILOVI

Hana Křivánková

Přátelé milí, rád bych se představil. Jsem domem řezníka Štěpánka v Jesničánkách, kterému nyní, prosím, dovoďte s neskonalou hrdostí a myslí zastřenou v mračnách prachu, co se tehdy zvířil, vypovědět příběh jen jedné krátké doby, však o odvaze tak nekonečné, že bych snad smekl i střechu.

1944 – právě tak, jako si přesně pamatuji i onen rok, je mé paměti též dobře známo srpnové odpoledne, kdy si na ulici, v níž mimochodem stojí i má domovní maličkost, čtala děcka, bylo jich kolem desíti, s koženým míčem. Taky si jasně vzpomínám, že jsem je neznal všechny – totiž, tedy – vlastně si už příliš vyniknutelně nevybavím jejich tváří, zato směle povím, že nejstaršímu z nich mohlo být kolem patnáctého a nejmladšímu zase ne víc než desátého roku. Emilovi, tomu bystrému, zvidavému klučinovi od Křivánků, co měli onehda kolegu na předměstí, bylo, tuším, právě čtrnáct let. Právě o něm, o Emilkovi, můžu bez obav říci, že jsem věděl nejvíce. Často se zadumaně potuloval kolem mne s obrázkovými knížkami o letcích, jejich různých letadlech, leč o těch já příliš nevím – jsem vzdělán pouze coby podkrovní, vlašťůvkář a holubář. Emil si v nich celý nadšený listoval a dlouho četl a také tudy občas prošel s nějakým postarším pánem a nechával si od něj o těchhle nebeských plechových ptáčích vypravovat – a většinou měl otázek, co je na jednom letadle součástek... Zkrátka – Emil měl čistě mužského koníčka, nic pro hospodyňky a nic pro domy.

A do toho všeho kopání se těm dětem ozval zvuk. Nepochybně byste očekávali pronikavého tónu píšťaly pana sudího – leč tomu se to, co přikovalo všechny kolemjdoucí k chodníku a jakoby na chvíli umlčelo ten zaběhnutý chod života na ulici, podobalo vsutku minimálně. Zazněla tu siréna.

Siréna, letecký poplach, a než ukončila svoje křičení, rozčísly tu příjemně pobledlou, vyprchanou modři oblohy babího léta velké svazy angloamerických bombardérů (jak jsem později zaslechl od pana domácího) a ty táhly směrem na Hitlerovu Třetí. Daly se slyšet i ochranné stíhače – později jsem byl poučen, že to byly zase dvojtrupé lightningy.

Dobře si vybavím ten tehdejší Emilův pohled, zpozornění a ulekané zbystrnění. Myslím, tedy, vlastně, jist jsem si, že musel zrovna zaslechnout, jak odsud z letiště vystartovalo posledních devět messerschmittů, ano, posledních, protože Němci jich prý víc už neměli. Taky mi později vyprávěl statečný Emil, že se v první chvíli ráčil převelice podivit úkazu, že vůbec našli odvahu na ně vylétnout. A hned nato prý už zahlédl, jak od Nemočic, to je vesnice kousek odsud, vylétl jeden lightning, který měl pod každým z křídel velikou bombu! Věděl jsem od Emila, že mívali za úkol je shodit na různé menší cíle, ale za tímhle lightningem letěli dva Němci – a stříleli po něm svými hlasitými kulomety. Třetí rána jim svítila jako kometa, to aby se orientovali, kam střílí.

Emilovi našťestí v tu chvíli ještě stihlo dobře dojít, že bomby měly skončit na letišti, či na nedalekém PARAMU, jenže letoun byl příliš poškozený na to, aby je dokázal donést a svrhnout tak daleko.

„Do krytu!“ okamžitě okřikl své kamarády Emil.

„Bude to házet!“

Ničeho se od nich však nedočkal. Rozpačitě a dalo by se říct, že i dokonce klidně dál postávali na svých herních stanovištích.

„Ále, oni letí zase na Hitlera,“ odpověděl Emilovi jeden z chlapců.

Ještě velikánské štěstí, že Emilovi zůstala jasná a chladná hlava, když tak studoval ty souboje letců ve vzduchu a podobné věci. A ještě větší takové, že se mu nakonec podařilo děti k úprku přinutit.

„Na letiště už nedoletí! Do krytu, za mnou! Za mnou!“ svolal je a jedno po druhém posílal do mého sklepa jako ve frontě. A sklep si vybral na výbornou, jak se dále ráčilo ukázat, bytelný a celobetonový. Však mě také tak vystavěli, abych všechny ty káty a žebírka patřičně uchládl! Jako poslední do sklepa ještě skočil Emilek a stihl to taktak.

Zacloumaly mnou otřesy, sílící a nepříjemné, oměje, skoro jako by mne mučili! Jako by mi popraskaly všechny cihly do jediné, jako by se moje základy změnily v rozzhavenou lávu, jejíž žár mne trýznil až po podkroví. Marně jsem volal dolů na ty děti, zda jsou v pořádku a aby mi tam nepanikařily, ale jejich úzkostlivý pláč a vyděšené křiky mi působily muka snad silnější, na duši, než celé to všechno

třesení a padání omítky. Ano, skutečně – neboť zdíva se roztrhne a zakrátko se dají nová – ale s dětmi to takové lehké není. Měl jsem o ně nekonečný strach, strach celého světa, strach všech těch, co pohltila stoka války. Doufal jsem, jak uměl a snažil se zůstat v klidu už kvůli dětem. Ale nešlo mi to, kdepak. Celé tohle šílenství se nakonec vystupňovalo v jeden ohlušující, dvojnásobný úder, kdy bomby byly hozeny na dva mé přátele, sousedy – zleva na nízký dům, co patřil čtyřicátníci Novákové a ze strany opačné na dům pana Komárka, koňáka. Kupodivu ani ta rána mi slechy neucpala – a dokonce ani když šlo o dvě na vteřinu společně spadlé bomby – ale ten dětský nářek v tu chvíli, co zněl jako umíráčky každé oběti války najednou – ach, cítil jsem jej, cítil a věděl, že ten právě vibroval mým sklepením o síle možná takové, jako pád těch dvou oblud tam venku. Po něm nastalo jen ticho, zesláblý dětský pláč a zalykané výkřiky prvních odvážlivců, co se potáceli mou ulicí.

Do sklepa táhl nesnesitelný sirný zápach jako posel, co nenesel nic dobrého a kvanta prachu, která nářky dětí chvílemi měnila v dráždivý kašel. Štěstí, že jsem vydržel – ve sklepě popadalo jen pár cihel a šunek, které nesrazily ani jednoho z mých schovanců, leč cihly, které zbyly z mých nebohých přátel, oněch dvou nešťastných domů, zavalily východ ze sklepa a jeho malé okénko s výhledem na ulici.

Emil se tehdy statečně probil skrz prach a zápach z bomby a spolu se dvěma svými staršími kamarády začali bleskurychle odhazovat zátaras z okénka. Povzbuzoval jsem je, statečné hochy, jako pomínutý a bezmezně jim přál štěstí, neb jsem věděl, a nebyl jsem sám, že čistý vzduch ve sklepě čím dál okázaleji ustupuje tomu sírovému – a to by znamenalo ... No, to nejhorší.

A povedlo se jim to, šikulům mým, a co nevidět do sklepa zasvítily pruhy denního světla, proužek naděje a života v celém tom dnešním neštěstí. Mladší děcka se do něj podvědomě naskládala jako do řady, objímala se a vnímala tu radost, že přežijí a těch pár opatrných nadýchnutí, co v něm mohly učinit, jim připadalo jako všechen vzduch, co proudí na naší krásné planetě. Sirény právě houkaly konec náletu, Emil spatřil sanitku Wehrmachtu opatrně projíždějící okolo a zavolal na jednoho z vojáků, co se z ní rozhlíželi a ten mu co nejrychleji přiběhl na pomoc.

„Sind sie in ordnung?“ staral se a dával znamení dalším vojákům.

„Ich habe zehn kindern,“ sípal Emil přidušeně a podal mi prvního z kamarádů.

Když mu takhle podával dítko poslední, voják se náhle otočil a provázený zoufale vystrašeným, ječivým křikem, se k němu řítit houf maminek, které už tisíckrát pomýšlely na nejhorší a s pláčem prosily vojáky, aby prohledali své vozy, neboť pád bomb si tu tehdy vyžádal hrůzných osmašedesát nevinných životů. Když si ale všimly, že německý voják vytahuje jejich milované syny a dcery ze sklepního okénka, v pořádku a zdravé, vrhly se na něj jako na ten nejsladší bonbon, objí-

maly chvíli jeho a hned zase své dítě a vykřikovaly děkovná slovíčka, v češtině, němčině, zkrátka, samy nejspíš tou radostí ani nevěděly, co křičí.

Příliš tomu nerozumím, ale troufl bych si poznamenat, že vojákovi dělal nečekaný obdiv dámiček dobře i ve všem tom zmatku, ale ukázal se jako charakter.

„Nein, nein, diese Mann,“ odstrkoval je od sebe a představil všem toho hrdinu, odvážného a nebojácného Emila, co se zrovna vyhrabal na světlo z mého sklepa.

Vyprávělo se, že Emil musil tehdy své mamince zalhat, a činil to s nelibostí. Ale byl tak červený od rtěnek těch šťastných dam, takže doma řekl, že na něj ve sklepeš spadla omítka, ale že je jinak živ a zdrav – a pádil do koupelny.

Co se týče zničených domů, paní Nováková a ani pana Komárka už nikomu nikdo nevrátí, stejně tak jako mé nebohé padlé známé. Tím, že bomby spadly na moment současně právě na ně, se vytvořila jakási tlaková vlna, která mě v sobě schovala spolu s dětmi ve sklepeš, leč oba domy i s jejich chráněnci zaplatily cenou nejdražší. Však přeci jen mě na celé téhle věci něco těšívá, ne, nejsem blázen, opravdu. Víte, co Emil, dnes osmdesátník a dědeček, sem tam přijede do Jesničánek a já svědkuji jednomu z mnoha dojemných setkání s dítětem, dnes zrovna tak ozdobeným vráskami a šedinami, dítětem, kterému onehdy uchránil jeho mladičkový život, tak si nemohu pomoci, leč i po mých okapech chvíli co chvíli steče nejedna slzička.

(Svému milovanému dědečkovi, Emilu Křivánkovi od pyšné vnučky)

TADY TO MÁM RÁDA

Tereza Aligerová

Nic nevidím! Sedím, něco poslouchám, cosi cítím a slyším. Asi se neodvážím popsat, jaké to je, ach, nenuť mě k tomu!

To ona vyzvídá: „Pověz, proč tu tak sedíš?“

„Dobrá, já ti tedy řeknu, co mě nutí, pevně poutá a těžce pouští.“

Oči mám neustále zavřené, tím, že jeden smysl omámím, druhý, ten citový, zesílí.

„To, jak vítr proudí mezi mohutnými stromy a lehký vánek skládá melodii listů, šumící velikáni mi vyprávějí svůj dlouhý příběh, který z nitra rozpraskané kůry, tiše vyluzují, to je to krásné.“

„A copak ti povídají?“

„Nuže, těžce jim rozumím, ten provoz v povzdálí odvážné tóny ruší.“

„To znám, musíš se povznést nad tím hlukem, pověz, co ti říkají, ráda si poslechnu lidskou úvahu, těší mě, že na pochopení našeho světa jste tak malincí.“

„To je pravda, to co člověk zřetelně neslyší, či nevidí, považuje za ...“

„Za?“

„No, nevidí v tom žádnou existenci, dnešní lidé jsou vůbec nelidští a nechápaví, jako by je ten technický svět zajímal více a na to, co je s námi spjaté zapomínali!“

„Pravda je vždy těžší než lež, toto je pravda pravdoucí, další ironie života.“

„Mohu ti sdělit to, že neznám enormnější pocit uvědomění a klidu, než ten, kdy vchází do zákoutí lesa, kde se křiklavé dlaně stromů vyjímají v odrazu zapadajícího slunce, ptáci tančí do rytmu natury a jakmile nastane šero, sevře se mi hrdlo a téměř nedýchajíc obdivuji vaše umění, vaši spolupráci, každá podobná chvíle tohoto zázraku, mi utkví v paměti a den mám posléze příjemnější.“

„Ano, přesně, dokáží být i taková, ale potrestání je někdy namístě, nevím, za co bych vás měla odměňovat, když jste tak bezohlední.“

„Vinu nese každá bytost bez výjimky, často s tebou zacházíme hrozivě.“ „Obraťme list, ještě mi povídej, prosím!“

„Fajn, víš, co ještě zbožňuji? Nezáleží na tom, jakou máš zrovna náladu, když se na nás díváš radostně a slunce svítí, nebo ti zrovna do smíchu není a k večeru zahřmí. Mně to nevadí. Je složitě ti to popisovat. Každý si určitou situaci subjektivně přivlastní, jeho názor se smí lišit od mého, a přesto jej dokážu pochopit. Nepředstavitelná myšlenková roztržka, nepředstavitelná jako ... jako pokoušet se třeba spočítat kapky deště, prší-li celý den, rozumíš?“

„Naprosto. Takové škody, že nejsou všichni vnímaví jako ty.“

„Víš, já jsem přehnaně citlivá osoba, proto se mě každý okamžik, událost a zážitek zvláště dotkne, vnímám tě, cením si tě a navíc s tebou trávím spoustu času. Nedostupné osoby, hledící do svého světa, prakticky lituji, nevědí, oč přicházejí! „

„Proč sis vybrala právě toto místo, tento palouček u břehu? Troufám si říci, že tě tu vídám jako jedinou.“

„Je tu klid a mohu se do tebe zaposlouchat, to je ten zásadní důvod.“ „Víš, že je to i mé oblíbené místo široko daleko?“

„Ani se nedivím, navíc zátoka za mými zády vytváří pohádkovou atmosféru.“

„Na vláscích se ti právě zabydlel motýlek, pestrý jako rubínová brož.“

„Jé, děkuji za dárek ... Jsem stoprocentně sžitá s tebou, s dnešním ránem, jsem obdařeným hostem přírody.“

„Zasloužíš si to, kdykoliv budu moci, mírným vánkem pohladím tvou hebkou tvář, rozeženu mračna, aby ti den připadal jasnější, rozevřu všechny květy na světě, aby tě vůně přivedla na sladší myšlenky, a obdaruji tě svými plody, abys načerpala vytrvalou energii!“

„Děkuji, nejsem schopna vyjádřit svou vděčnost, ale nyní jsi na řadě ty, jakýma očima se díváš na lidskou duši?“

Dlouhé ticho.

„Halo, slyšíš mě?“

Je zase pryč, kdykoliv do popředí mých myšlenek vstoupí má zvědavost, záhadný hlas se vypaří jako pára nad hrncem.

Slunce se pokouší rozevřít má oční víčka, je čas vrátit se do reality, postavit se vlastními nohama na štědrou zem a pozvolným krokem se vydat domů.

Poslední hluboký nádech čerstvého vzduchu a ... mírný vánek. Děkuji za něžný a citlivý dotek, přírodu řeky Svitavy.

„O pardubický pramínek“

XVI. ročník literární soutěže s mezinárodní účastí na téma:

„Jeden za všechny, všichni za jednoho“

Výsledková listina:

I. kategorie 3. – 5.tř. ZŠ:

1. místo – Jakub Vondrouš (ZŠ Br.Veverků Pardubice)
  1. místo – Sebastian Macháček (ZŠ Rybitví)
  2. místo – Marek Rauer (ZŠ Rybitví)
  3. místo – Daniela Rotová (ZŠ Felberova Svitavy)
- Čestné uznání – Adéla Polenová (ZŠ Rybitví)
Zuzana Veselková (ZŠ Spořilov Pardubice)
Rostislav Suchochleb (ZŠ Spořilov Pardubice)

II. kategorie 6. – 7.tř. ZŠ + odpovídající ročník G:

1. místo – Tereza Štěpánová (ZŠ J.Resslera Pardubice)
  2. místo – Klára Chudá (Gymnázium Ústí nad OrL.)
  3. místo – Dorota Leschingerová (Gymnázium Ústí nad OrL.)
- Čestné uznání – Markéta Dolečková (Gymnázium Ústí nad OrL.)

III. kategorie 8. – 9.tř. ZŠ + odpovídající ročník G:

1. místo – Kateřina Chybová (Gymnázium Dašická ul. Pardubice)
  2. místo – Šimon Vršanský (ZŠ J.Resslera Pardubice)
  2. místo – Kristýna Měchurová (ZŠ Lázně Bohdaneč)
  2. místo – Lucie Rudolfová (ZŠ Štefánikova Pardubice)
  3. místo – Ondřej Koc (ZŠ E.Beneše Písek)
  3. místo – Marie Černá (Gymnázium Praha – Opatov)
  3. místo – Veronika Dvořáčková (Gymnázium Ústí nad OrL.)
- Čestné uznání – Michal Kohoutek (ZŠ Proseč)
Alena Novotná (DDM Delta Pardubice)
Bohuslav Bulva (1. ZŠ Litomyšl)

IV. kategorie 1. – 2.roč. SŠ:

1. místo – Michaela Ulrichová (Gymnázium Polička)
2. místo – Kristýna Boháčová (Gymnázium Chrudim)
3. místo – Tereza Bruknerová (Gymnázium Chrudim)

V. kategorie 3. – 4.roč. SŠ:

1. místo – Valentýna Kyclová (Gymnázium Dašická ul. Pardubice)
  1. místo – Oliver Vršanský (Gymnázium Dašická ul. Pardubice)
  2. místo – Eva Háderová (Gymnázium Jevíčko)
  3. místo – Blanka Datinská (Gymnázium Svitavy)
- Čestné uznání – Jan Nevěčný (Lab.hotel. škola Pardubice)
Vendula Seidlová (Gymnázium Jevíčko)
Hana Křivánková (Angl. gymnázium Pardubice)

VÝSLEDKOVÁ LISTINA MEZINÁRODNÍ LITERÁRNÍ SOUTĚŽE O PARDUBICKÝ PRAMÍNEK ZAHRANIČNÍ ČÁST

I. kategorie

1. Mester Cristina Mariana, Sieu Maghetrus, jud. Bistrita – Nasaud, Romania
lucrretia@yahoo.com
2. Kyle Seyfried, Sunnyside Kilmaurs, East Ayrshire, Scotland
sean.maddocks@east-ayrshire.gov.uk
3. Pecican Senya, Cluj – Napoca, str. Constantin Brancusi nr.175, apt. 75, Romania
senyalorelay@yahoo.com

II. kategorie

1. Maria Lazarova Garalova, St. Kliment ochridski, rakitovo 4640, Region Pazardgik 5, Borova gora, Bulgaria
hrissy_d@abv.bg
2. Jitariu Ioana, Vasile Alecsandri National College Bacau 63, Vasile Alecsandri Street, Bacau, Romania
yoyo_irma2008@yahoo.com
3. Daisy Lagana 4/11/96, Via nazionale SS n°6 Lazzaro, Italy
minalazzaro@hotmail.it

III. kategorie

1. Jamila Versi, Paeretraesdalen 10, 3700 Rønne, Bornholm, Denmark
jamilaversi@yahoo.co.uk

2.Monta Badune, Jelgavas raj. Stalgene „Avoti”-17- Latvia LV-3031, teacher: Sarmite Berzina

monta@inbox.lv

3. Airida Bendikaite, Taurages Vetrsmes Gymnazium, T. Vaizganto 10, Lithuania

airida.bendikaite@gmail.com

IV. kategorie

1. Stirbu Madalina, str. Mihai Eminescu, Bl 4A, ap. 8, judetul Bacau, municipiul Bacau, Romania

cartmanland93@yahoo.com

2. Vancea Ioana Mihaela, Bistrița-Năsăud county, Bistrița city, Mihai Eminescu street, block no. 3, apartament 35, Romania

mimi_ice_fish@yahoo.co

3. Patrycja Rychlewicz, I LO im.Mikołaja Kopernika, ul.Więckowskiego 41, 90-734 Łódź, Poland

pieczara2@onet.eu

V. kategorie

1. Paulina Opiełka, Ulice Waliszewskiego 9/13, 44-100 Gliwice, Poland

paulina.opielka@gmail.com

2. Albertas Dvirnas, Baltu pr. 29-65, Kaunas, 48244, Lithuania

albertas.d@gmail.com

3. Dmitry Malih, Kraslavská střední škola Varaviksne, Kraslava, N.Rancana 4, Latvia, LV-5601, teacher: Jelena Klimova

lenaklimova@one.lv

Výběr z vítězných prací zveřejníme v dalších číslech

HOST KRUHU 20

NORSKÉ POZNÁMKY – První část

PETR ZADNÍČEK

Norsko je voda ve všech podobách a chutích.

Norsko jsou hory jako namačkané stádo velbloudů, kterým je voda až po krk.

Norsko je země, kde klíče od chatiček visí na tabuli s cenami, aby cestovatel obtěžoval majitele, až když se podíval, vyspal, uklidil a chce zaplatit.

Norsko je země drahého benzínu a nízké spotřeby. Jezdí se tak pomalu, aby stačilo jenom kroutit volantem.

Norsko jsou tunely v horách, mosty mezi ostrovy a tunely mezi ostrovy.

Norsko je jiná země. Tak, jak jsme očekávali a doufali.

Voda je v Norsku všudypřítomná jak v ploše, tak do výšky. Zdá se, že máme štěstí na nadprůměrně deštivé dny. Počasí se nenasouvá nad střední Evropu, bouřkové mraky se neblíží od vedlejší vesnice.

Zdejší přeháňky jsou jemné a husté jako beráncí kožich.

Cestují krajinou, jako když ovčácký pes žene stádo.

Necháváme auto na přírodním parkovišti s tabulí zobrazující mapu cesty k mramorovým jeskyním na pozadí strmých strání a horských vršků. Prší jako vždy a my nejsme vybaveni na túry, tak jak býváme v Krkonoších nebo v Alpách.

„To pozadí nesouvisí s tou mapou, jinak by nebylo napsáno, že cesta trvá jenom hodinu, když támhle na té ceduli jsou 4 kilometry“.

Bereme deštníky, foťák, dalekohled a jdeme. Jako na výlet do botanické zahrady či na procházku po přístavu.

Za prvním zákrutem je hluboká louže přes celou cestu, což odpovídá skutečnosti, že nejsme v Rakousku, ale v Norsku. Jakž takž ji obskáčeme, ale jestli to půjde takhle dál, odhadovaných tři čtvrtě hodiny pro nás, zdatné chodce, asi bude málo. Za dvě minuty si zouváme boty, abychom přebrodili půlmetrovou vodou, která se valí z trávy mezi stromy. Nandavat si boty a držet deštník tak, aby nepršelo na foťák, je k vzteku. Kašlu na to, počkám si, až dešť povolí, a půjdu chvílku bos, ještě mám jednu ruku volnou na boty a ponožky. Lenka a Honza se obouvají. Lenka má jen deštník a Honza spoléhá na kapuci, nepromokavou bundu a své mládí. Získávám náskok a jako prvnímú je mi jasné, že tady naše cesta končí. Další brod, tentokrát přes rozvodněnou říčku, nelze přejít bez újmy na zdraví. Oznamuji obuté části rodiny, že se budou muset přebrodit ještě jednou zpátky. Potvrzuje se však, že lenost a nechut' je matkou pokroku a oba nalézají nedaleko brodu krásný můstek. Tak se budu muset obout i já, loužemi naboso to bylo příjemné, ale pomalé.

Ještě několik louží a zaplavených míst a cesta začíná stoupat do svahu. Fajn, tady už louže ani brody nebudou. Je to pravda i charakter cesty se mění. V lesním stoupaní jediným vodičkem „kudy“ jsou kamínky a kameny obtékané vodou. Pokračujeme cestou – potokem. Poskakujeme s deštníkem nad hlavou po kamelech a mezi kameny a začínáme vnímat hučení vody, které se přidalo k našemu směru vzhůru. Kalhoty už máme mokré, boty ještě nečvachtají. Fotit se nedá, protože objektiv je mokrý dřív, než se zaostří. Stoupáme stále strměji, přesto je vody dost, naopak se zdá, že je těžší a těžší nalézt stopu, kde nehrozí totální bro-

dění. Honza pádí někde vepředu, Lenku také nevidím a navíc se zdržuji focením. Právě jen pokapkává a dostávám se ke zdroji hučení. To, co z údolí vypadá jako potůček, který bystře stéká po strmém kopci, je ve skutečnosti proud hodný výtoku z megawattové vodní elektrárny. Tuny třpytu se valí v korytu dovádívou rychlostí a jak se zjevují zpoza nízkých stromů a vzrostlé trávy, tak mizí za obrovskými balvany v hlubině svahu. Udělat snímek znamená sundat batoh, vyndat foťák, zapnout, nastavit a snažit se ho držet tak, aby nenapršelo na čočku. Honem pár záběrů, zase začíná přidávat. Zabalit do batohu a vydat se podle vody za rodinou. Už je jasné, že tabule na parkovišti nebyla reklamní, ale opravdu informační.

Les končí a otvírá se nádherný výhled vzhůru na úbočí vršků tvořících horský amfiteátr. Tady se vaří ty proudy vody. Kam oko dohlédne, tam je potůček, potok, vodopádek, vodní skluzavka. Kromě vody valící se při zemském povrchu je také občas vidět déšť. Nejsou to šedivé šmouhy lijáku padajícího z černého mraku někde v dálce. Jsou to chomáče kapek, které nesené větrem přichází jako když se otočí sprchovým kohoutkem. Na tamtu ovci prší, na tu vedle ne. Uprostřed dešťového mraku není vidět nic, což je po většinu času.

Dostáváme se k cíli, v zavírací schránce si každý kdo vydržel může vzít prospekt jeskyní. Jeskyně jsou volně přístupné, žádný průvodce. Je doporučená čelovka a lezecké boty, ale na obrázcích jsou i rodiny s dětmi a vstup je támhle ta díra do skály, co jí je vidět jen hořejšek. Jsme obdařeni laskavou přítomností Neptunovou, zhluboka se vydýcháváme na zdravém vzduchu a těšíme se do krásné jeskyně, potažmo celého systému jeskyní. Obcházíme porostlou skalku a vidíme, že díra je důstojně veliká i pro obra, ale valí z ní voda takovým proudem, že uklouznout by znamenalo tobogán zdarma až do údolí. V hloubi tunelu je vidět a slyšet, že voda padá s hřmotem odkudsi ze shora. Jeskyně mají více vchodů, zkusíme jiný. Vystoupáme asi patnáct výškových metrů a dostáváme se k lávce, která končí ve skalní puklině. Stojíme u zdroje padající vody. Z nitra skály tryská potok a propadává svislým kulatým jícnem o průměru asi tři metry. Tak nějak by si mohla příliš obrazotvorná povaha představovat vstup do novodobého podsvětí.

Stoupáme ještě výš a dostáváme se na plošinu s jezerem a vzpomínáme na časy vandrů, kdy bychom si postavili stan, uvařili hrachovku z pytlíku a užívali si svobody.

Jezero se zahaluje do deště a začíná nám být zima. Je asi osm stupňů a jsme mokří zvenku i zevnitř. Spěcháme dolů, znovu se brodíme, k autu docházíme už bosí, protože nemá cenu lézt do mokrých bot. Právě prší tak hustě, že musíme několik minut stát u auta, abychom si do něj nenechali napršet. Potom se svlékáme, mokré věci dáváme na podlahu a honem zavřít dveře, déšť už zase houstne.

To je voda na výšku.

Kde končí moře a začíná pevnina se asi nedá zjistit jinak, než ochutnat vodu.

V moři jsou plochá skaliska, přes které se převalují vlny, tu a tam je vidět ostrůvek, na některých je kamenný třímetrový maják, pravděpodobně z dob, kdy se na něm rozdělával oheň.

To všechno lze shlédnout z míst, na které se člověk dostane suchou nohou jenom díky mostům.

Postupně ubývá vodní hladiny a přibývá pevniny. Záhy se začnou zvedat velbloudí hrby a jsou tu hory, ve kterých se hluboko do kontinentu zařezávají fjordy s mnoha odnožemi a ocásky, asi jako si kořen dobývá svůj prostor v puklinách kamenů.

Řeky jsou vesměs krátké a prudké, pokud si zpěněná voda nenajde cestu volným pádem ze skal rovnou do klidné hladiny fjordu.

Taková je voda naplocho.

Jiná země, jiné elektronické mravy.

Po přejezdu velmi dlouhého, velmi vysokého a odvážně klenutého mostu přes moře v Dánsku, nepřehlédnutelné cedule oznamují placení mytného. Dva pruhy dálnice se rozmnožují k jednotlivým kukaním výběřčích. Pochvalujeme si, že za pomoci názorných symbolů a barev se dostatečně včas můžeme zařadit do jednoho ze čtyř pruhů, kde se dá platit kartou.

Dávám pozor, kam strká pán z auta před námi kartu a také vidím, že dostal účet. Je to jasné: kukaň je samoobslužná a dává účty, což například v jižní Evropě není pravidlem.

Závora se zvedne, auto odjede, závora spadne, teď my. Ouha, tváří v tvář něměho výběřčího vidím, že má dvoje ústa pro požívání peněz – papírových a kartových. Na malé a ošuntělé symboly nemám brýle a z elektronického displeje to na mě mluví dánsky, za mnou se řadí další auta. Volím jednu z děr i když nevím podle čeho. Opět mi to něco říká a zároveň vrací kartu.

Je to v pořádku? Říká mi, že jsem hlupák, když cpu kartu do otvoru pro bankovky? Ptá se mě jestli chci účet?

„Jeď, na co čekáš?“ dloubá do mě Lenka.

Vida, závora je nahoře . . . , jenže já chci ještě účet. Tisknu jedno z tlačítek poblíž jiné díry a opravdu leze účtenka.

Než šlápnu na plyn, závora je dole.

Debilové!

Naštěstí je poblíž paní dozorčí, halekám a kynu, jestli by nepřišla blíž. Ochetně přichází, podávám ji kartu i s účtem a ukazuji na staženou závora. Zjevně chápe

problém, chápe se i karty s účtenkou a mizí v budce. Za chvílku mě obojí vrací, usměje se a brána se otvírá.

Je to fantastické, nikdo netroubí ani nenadává.

Do Norska už s benzínem nevystačíme, vezmeme ho tady ve Švédsku, nepochybně se dá platit kartou, nemáme švédské peníze.

Zvedám ze stojanu pistoli, zasunuji ji do hrdla a pouštím plnou dávku.

Nic.

Benzín neteče, ukazatel neukazuje, jako bych si na dvorku hrál na pumpaře.

Rozhlížím se kolem po ostatních, jestli třeba není stávka. U každého stojanu je jakási krabička, jaká u nás nebývá, a všichni lační pohonně hmoty si s ní povídají.

Jdu tedy ke své krabičce a brejlím. Displej, díra na kartu, díra na písemné zprávy typu „Na vašem účtu nic není“, číselná klávesnice a spousta švédštiny.

Bleskově kalkuluji všechny možnosti, jak se asi taková mašinka může chovat, jak moc je inteligentní, jak ví dopředu, kolik si načepuji, nebo jestli si mě nejdřív ošacuje a po natankování se domluvíme definitivně. Žádná z variant není bez logické chyby, což by byl základní předpoklad budoucího úspěchu, raději se jdu zeptat sympatického pána u vedlejšího stojanu. Pán se ochotně nadechuje k radě, ale záhy s nedostatkem víry v průchodné řešení kyne, že až dotankuje sám, přijde mi pomoci.

Strkám na jeho radu kartu do otvoru. Displej se mi snaží něco sdělit, pán klidně čeká. Ptám se ho co mi to říká –

„Chvilku počkejte.“

Vida, kdo by řekl, že švédsky to vypadá takhle složitě.

„Teď zadejte PIN.“

Odevzdávám se osudu a zadávám PIN, aniž bych znal částku. Zelené OK, další hláška. Už bez ptaní poznávám, že mám zase chvilku čekat. Nová výzva na displeji:

„Zadejte číslo stojanu, ze kterého budete čepovat.“

„Jak?“ ptám se, když jsem nenašel dvě tlačítka, jedno pro pravý stojan a druhé pro levý stojan.

Pán ukáže na pořadové číslo 6 na boku mého stojanu.

„Na klávesnici zmáčkněte šestku.“

Jak jednoduché.

„Teď si vezmete kartu a můžete čepovat.“

„A kolik si můžu načepovat, to je nějaký pevný limit?“ V duchu se mi vrací příhoda z Dánska, kdy mě to na kartu nedalo víc než za 600 dánských korun.

„Kolik potřebujete. Budete-li chtít účet, zasuněte znovu kartu do čtečky a automaticky vám vyjede účet“. „Tankuji ve Švédsku poprvé, to je běžný způsob placení?“

„Ne, ve Švédsku to vidím poprvé.“

Tak to máme šťastí.

Znovu zasunuji pistoli do nádrže, znovu mačkám a znovu nic. Aha, je tu jen jedna pistole na dva benzíny – 95 a 98. Ještě ťuknu na příslušnou volbu přímo na stojanu a už to teče!

Ti co čepují 95 po někom s 98 jsou na tom lépe než naopak... přemítám a třímám pevně pistoli, protože není nainstalováno zacvakávání spouště na „plnou“.

Na závěr jdu ještě jednou dát v šanc svou kartu v naději, že dostanu účtenku a nepřijdu na oplátku o kartu nebo nebudu muset znovu čepovat, už nemám kam. Kartu dostávám a účtenka patří k mému odběru. Díky, zase jednou ahoj, pěkně jsme si pohráli. Komenský by spokojeně pokyvoval hlavou.

Zakrátko jsem zjistil, že v Norsku takto fungují všechny pumpy. Hned u první se hra vylepšila, protože automat poznal cizáckou kartu a přešel z norštiny na angličtinu. Vida mou radost, mi hned sdělil, že tiskárna je mimo provoz a budou-li chtít účtenku, abych si ji vyzvedl u jiného zařízení. Pomalu začínám chápat, krabičky nepatří ke stojanu, na kterém jsou upevněny, ale mohu si vybrat. Třeba tu, kam právě přijela kočka ve sportáku. To by byl nejdražší benzín na světě.

„Musela jsem se sprchovat studenou, protože se mi nechtělo vracet. Záchody a sprcha jsou támhle za recepcí a teplá voda je na automat za desetikorunu (norskou) na 6 minut.“

Dál na Lence vyzvídám: „A to je hrubého nebo čistého času?“

„Já nevím, no asi hrubého, ne?“

Tak jo. Ráno si rozměním v recepci padesátku za desetikoruny a jdu se probudit do sprchy. Automat na stěně před sprchou připomíná starý přístroj z telefonní budky mého mládí a já nehodlám riskovat, že 90% času teplé vody strávím mydlením a holením a víc než jednu desetikorunu nehodlám obětovat. Proto začnu studenou vodou, teplou si dám jako třešničku na dortu nakonec. Studená voda zrychluje mé pohyby při mydlení, za chvíli je mi teplo a teplou vodu už nepotřebuji. Mám pět desetikorun, budou se hodit jindy.

„Zastav, tady je recepce, nevidíš?“

Kouknu doprava. „To nemyslíš vážně, to je nějaký rodinný domek a recepce je támhle dole u té závory.“

„No tak se jdi podívat na tu ceduli, co jsi právě přejel.“

Couvnu deset metrů a opravdu, není pochyb. Na zvonění přichází bystrý muž, zve mě dál a usedá k počítači.

„Máme jen jednu volnou chatičku, je to nižší standard, chcete ji vidět?“

Chci. Pán na velké obrazovce zaškrťává políčko chatičky a strká do strojku čipovou kartu.

„Tady máte klíč a touhle kartou si otevřete bránu. Už je období menší návštěvnosti, tak nejsme na recepci, ale doma.“

Hm, tady vládne elektronika.

Z kempu se vracím do domácí recepce pěšky, zatímco Lenka a Honza už stěhují věci do chatičky. Kartu беру s sebou, protože už ji nebudeme potřebovat, výjezd je volný.

„Teplá voda je za 10 korun na 5 minut, budete ji chtít?“

„Asi ano, ale drobných mám dost.“ Ráno jsem ušetřil šest minut a teď za ně mám jenom pět, dodávám pro sebe.

„My to nemáme na mince, zaplatíte rovnou u mě.“

Jako už po několikáté vymyslím varianty. Dostanu žetony. Dostanu heslo. Dostanu tolik hesel, kolik si koupím pětiminut. Pán má tajné dálkové spojení do sprchy, ale jak pozná, že je tam zrovna Lenka, to by mě tedy zajímalo!

„Dobře, dejte mi za třicet.“

Pán ťuká do písmenek, kliká myší, znovu nahrává čipovou kartu a dává mi k ní účet.

„Já už tu kartu nebudu potřebovat, auto je uvnitř a teď večer už nikam nepojedeme.“

„Máte na ní nahráno těch třicet korun a ve sprchách jsou čtečky.“

Platím, беру si účet a v hlavě se mi honí těch třicet korun. Je tam třicet korun a jak já řeknu té čtečce, kolik chci právě prosprchovat? Ale kdyby to tak nějak fungovalo, vyřešil by se problém hrubého a čistého času. Nebo je to po pěti minutách a šmytec. Jak jí ale řeknu, že chci jenom jednou pět minut. Kolik vhodím mincí do automatu, to mám ve svých rukách, ale s umělou inteligencí čtečky můžou být potíže. Nerad bych druhých pět minut letěl pro Lenku, aby si třetích pět minut také užila teplé vody.

Znovu zvoním na pána, aby mi to vysvětlil. Myslel si bůh ví co, ale řekl mi, že se automaticky odečítá jen pět minut. Tak prostě, že jsem už neměl chuť ptát se na hrubý a čistý čas.

Čtečka byla přímo ve sprše, odečetla opravdu jenom deset korun, norský řekl, že mám ještě dvacet korun v zásobě a zároveň mi odečítáním vteřin na displeji naznačila, že kompletních tři sta už jsem propásl. Ventil bručel a já musel nechat filozofování a rychle se stát čistým za necelých pět minut hrubého času.

Už nemám dalších otázek.

Ráno mě Lenka vítá do nového dne slovy „Dobré ráno, miláčku, tak jsem se zase sprchovala ve studené vodě, protože jsem si zapomněla vzít tu kartu“.

„Dobré ráno, miláčku, studená voda zrychluje krevní oběh, prohlubuje se dýchání a rychleji se okysličuje mozek.“

Vydělal na tom Honza. Jeho dobře vyspaný a blbostmi nezatížený mozek na kartu nezapomněl.

Ve Stavangerském poschodovém parkovišti vyjíždíme až na střechu, abychom měli výhled na celý přístav. Jdeme do muzea těžby ropy a zdržíme se dlouho, proto se ujišťuji, že lze platit kartou.

V přízemí jsou dva krásné moderní automaty s téměř aerodynamickou karoserií, velkou barevnou obrazovkou a spoustou piktogramů a návodů.

Cestou zpátky si počítám v duchu, kolik budu platit ... zvládl bych to i v hoto-
vosti, ale kartou je to výhodnější.

Obrazovka mě animovanou ukázkou ve stylu hracích automatů vybízí k vložení lístku do centrálního otvoru.

No, jestli tenhle je na lístek, který je na kartu? Táhle ten druhý je podle piktogramu na bankovky. Nebo, že by přece jenom ... ne, to není možné, tady inzerují typy VISA, Master Card a další. Snad, tedy, uvidíme. Zbavuji se lístku, bez kterého se nedostaneme ven a čekám. Opět animovaně dostávám pokyn k vložení bankovek a mincí, o kartě ani obrázek. Znovu pátrám zrakem po pomalované karoserii. Tak to asi tenhle malý piktogram znázorňuje kartu nebo jinak neví. Zkouším tedy, jestli by otvor pro lístek nepohrdnul i kartou. Schlamstl ji velmi ochotně. A!, už je vyhráno, obrazovka chce PIN. Závodní stroj mi vrací kartu, když si ji vezmu, vrací mi i potvrzený lístek.

Sláva, ven se dostaneme a co takhle účet? No pravda, ani nemá, kde ho vypláz-
nout. Nalézám tlačítko pro účet a ejhle, leze za kartou a lístkem ze stejného
otvoru. To je pokrok.

„Kde jsi tak dlouho, tobě to vždycky tak trvá ...“ vítá mě Lenka a netuší, že
jsem už po několikáté ustál rozhovor se zástupcem lidí.

Jestě, že záchodové mísy se dělají pořád na lidské zadky, jinak bychom se ...

Norsko plné mostů, tunelů a trajektů.

Mosty brodící se v úžinách mezi ostrůvky vypadají stejně mile, jako model
železnice na výstavě.

Jsou krátké i dlouhé, rovné i zahnuté a všechny klenuté, aby lodičky a lodě
mohly až ke svému molu. Téměř u každého mostu je přírodní parkoviště, kde
projíždějící může vystoupit z auta, nadechnout se mořského větru, rozhlédnout

se po teplých barvách skalní trávy a vřesů. Koukat se, jak rackové nepotřebují mosty, deštníky ani lodě a uvědomit si, že není kam spěchat.

Tunely jsou dlouhé, prostě ražené ve skále bez obkladů a jen spoře osvětlené. Ty, co vedou pod vodou mají tvar zlomené lávky. První polovinou se jede z prudkého kopce, druhou polovinou zase nahoru. Hloubky jsou značné, nejnižší jsme byli 260 metrů pod hladinou moře.

Nedávno zprovozněný nejdelší tunel v Evropě (Lenka mě opravuje, že na světě) je dlouhý přes 25 km a průjezd je kupodivu zadarmo. Přesto jsme dali přednost původní cestě přes horský masiv a byli jsme odměněni. Dostali jsme se až do výšek, kde ještě v srpnu byly zbytky sněhu.

Serpentinami nahoru jsme nevěděli, jestli se máme kochat bezstarostným mládím souběžně bystrými, jejím skokům, veletočům, kotrmelcům, nebo dávat pozor na protijedoucí vozy v obavě, že jejich řidiči se kochá také. Na čtyřech kilometrech jsme potkali dvě auta.

Ani jsme neměli čas si postesknout, že vše jednou končí, že prameny vody se rozutekly po svých rodných cestičkách, a obzor se rozevřel do jiného zemského patra. Silničkou úzkou i pro dvě osobní auta jsme klouzali po horách jako po pouťové horské dráze pro malé děti. Miliony let ohlazená světlá skaliska připomínají upečené kynuté buchty a mazance, posypané horskou trávou a zalité vodní průzračností. Prohlubně a bazénky s dnem pokřiveným vlnkami, jezírka a jezera s odleskem bílých mraků. Radost pohledět, ale prostředí dost nehostinné. Není kam postavit stan, není kam se schovat před větrem a deštěm, žádná hospoda v dohledu.

Tam, kde nejsou tunely, jezdí trajekty. Kdyby nebyly tak velké, mohlo by se říkat, že v Norsku je spousta přívozů. Také tak fungují. Kdo si neprohlédne mapu, neví, že ho na cestě za cílem čeká plavba, případně kolik jich bude. Cedule bez varování omezují rychlost a obrázek lodičky oznamuje příjezd na seřadiště. Auta se řadí za sebou až do vyčerpání celého jednoho pruhu a potom začnou zaplňovat další. Mezitím výběrčí chodí od jednoho auta k druhému a vybírají peníze. Někdy dávají řidiči cedulku, kterou odevzdá jako vstupenku při vjezdu na můstek, u malých přehledných přívozů nedávají nic. Když je málo času, platí se až na lodi. Jedna, či více lodí jezdí sem a tam a zdá se, že kapacita lodí i doba čekání je nastavena tak, aby nevznikaly problémy.

Příjezd a odjezd je vždy koncert. Když je loď na několik délek od mola, otevře tlamu tím, že zvedne horní čelist i s nosem a opatrně přirazí k nájezdové rampě. Ještě se sklopí dolní řezáky a jedno auto za druhým lezou z břicha jako brouci ze škatulky. Když je loď prázdná, přijde na řadu první řada čekatelů, potom pokračují ti z druhé řady, nikdo se nesnaží předběhnout.

Film se pustí pozpátku, za pár okamžiků je loď několik délek od mola, jenom auta jsou čumákem obráceně. Než člověk vystoupí z auta a jde na toaletu nebo něco pojíst nebo se jen tak koukat a šmejdit po lodi, je už přístav o hodně menší.

Pokud se všechna auta do trajektu výjimečně nevejdou, první se obloukem přesune na začátek prvního pruhu a ostatní za ním. Ti co právě přijíždějí, chvilku počkají a zařadí se na konec. To je, co, milí bratři a sestry z české kotliny?

Běžná plavba trajektem se počítá v desítkách minut až přes jednu hodinu.

HOST KRUHU 2

JEKATĚRINA POLJANSKÁ

***

Nemám proč milovat svou zemi.
Odsloužila jsem jí slovem i prací,
Odsloužila jsem jí tělem i duší
A beru na sebe díl její viny.

Vím o její falešné fasádě,
Znám její nelidské mrazivé prostory
A ubohé komunální nory,
A ten její pohled přes prsty úkradkem.

Vím, že může být i čas
Krvavější a podlejší a ošklivější,
Hloupější šéf a úředník úlisnější,
Zloděj drzejší.
A není proč milovat.

Znám rumiště s hejny vran
I věčný strach, srdce splašená ...
A přece jsem s tebou. S tebou jsem.
Lásko má ...

Báseň přeložila Věra Kopecká

Jekatěrina Polanská se narodila v roce 1967 v Leningradě (Petrohrad). Zde vystudovala Lékařskou univerzitu I. P. Pavlova a pracuje jako lékař – specialista na

úrazové ortopedii. Poezii publikuje v časopisech a novinách, vydala čtyři básnické sbírky. Její verše byly přeloženy do polštiny, bulharštiny, angličtiny, japonštiny a češtiny. Je překladatelkou polských a srbských básníků. Od roku 2002 je členkou Svazu ruských spisovatelů a laureátkou řady literárních soutěží.

Mezi obrazy v Lanškrouně. Zleva: ředitelka knihovny Netušilová, grafička Šmoková, malíř Smejkal, spisovatelé Uher a Faltus.

MEZI OBRAZY POTŘETÍ.

Městská knihovna Lanškroun uspořádala v pátek 5. března již třetí vernisáž s literárním posezením nazvanou „MEZI OBRAZY 2010“. Přítomné přivítala a úvodní slovo pronesla ředitelka knihovny LINDA NETUŠILOVÁ. Hudební doprovod celého večera zajistily JIŘINA a TEREZA MACHÁČKOVY z Lito-myšle.

Mezi díly VÁCLAVA SMEJKALA, jednoho z iniciátorů celé akce, návštěvníci obdivovali obrazy a keramiku MARIE ŠMOKOVÉ, která přijela do Lanškrouna se svým manželem PAVLEM ŠMOKEM, známým choreografem Pražského komorního baletu, profesorem na AMU. Představil se jako velice vtipný bavič a společník.

MARIE ŠMOKOVÁ v čítárně vystavila díla nazvaná: „Zátiší – Malá Strana – Letohrad – Slepíčí vojevůdce – Plavání v trávě“ a další. Dostala do vínku mnoho darů a v jednom z nich je intenzivní vnímání přírody a krásy kolem sebe, čímž

obohacuje nejen svoji duši, ale i duše ostatních. Ona totiž umí všechnu tu krásu přenést na plátno nebo ji případně vdechnout do hlíny. Svým nadáním rozhodně nešetří, rozdává ho plnými doušky. Její život je prostoupen činorodým pohybem, byla dokonce vrcholnou sportovkyní, desetkrát se stala mistryní Československa ve skocích do vody.

VÁCLAV SMEJKAL (1953). Malíř používá techniku perokresby, kvaše, tempery, suchého pastelu a kombinované techniky, zpravidla na ručním papíře z Velkých Losin. Oleje většinou realizuje postupem starých mistrů v grafické oblasti upřednostňuje hlubotiskové techniky. Je členem Východočeského střediska Obce spisovatelů – výtvarné sekce, Klubu přátel umění v Ústí nad Orlicí. Za sebou má desítky samostatných i kolektivních výstav, zastoupen je ve stálých sbírkách Muzea v Lanškrouně; v Komorním grafickém uměleckém kabinetu Lanškroun; v soukromých sbírkách po celé ČR a také v 6 zemích světa; figuruje v 7 knižních publikacích výtvarného zaměření v ČR a ve 25 výstavních katalozích. Ilustroval knihy M. DUŠKA Cesty naděje (Oftis Ústí nad Orlicí 2005); Cesta slunečnicovým polem (Oftis Ústí nad Orlicí 2005); Dočasně slepá spravedlnost (Oftis Ústí nad Orlicí 2006); Inforočenu Lanškrounska (TG TISK Lanškroun, 2009) a sbírku básní M. KUBÍČKA Sladké hořkosti, hořké sladkosti (Oftis Ústí nad Orlicí 2009).

Pozvání „MEZI OBRAZY“ přijal prozaik, básník a aforista FRANTIŠEK UHER (1936) z Havlíčkova Brodu. Je členem Obce spisovatelů, Unie českých spisovatelů a České sekce autorů detektivní a dobrodružné literatury, pracuje ve výboru Vč.SOS v Pardubicích. Množství jeho knih je vskutku úctyhodné, o kvalitě svědčí cena ED. FIKERA za nejlepší rukopis roku, 2× Havran za nejlepší detektivní povídku roku a cena Unie spisovatelů za sbírku aforismů.

Druhým byl básník a satirik JIŘÍ FALTUS (1939) z Lanškrouna. Je členem Obce spisovatelů, místopředsdou Sdružení autorů literatury pro děti a mládež, členem výboru Vč.SOS a redaktorem bulletinu Kruh. Rovněž jeho tvorba je velice široká. Píše poezii pro děti i pro dospělé, aforismy a satirické epigramy, dokonce si některé své knížky sám ilustruje.

Oba autoři se střídali v přednesu svých básní i aforismů a zaplněná čítárna vyslechla mnohá úsměvná moudra. Závěrem příjemného večera odpovídali protagonisté na dotazy návštěvníků. Vylosovaní čtenáři si za aktivitu odnášeli zajímavé ceny.

Milan Richter

- Některé knihy dočítám se sebezapřením, jsou stejné jako ty moje.

- Spisovatel listoval svou právě vydanou knihou. Věděl, že za víc nestojí.

Fr. Uher

Plíživá smrt

Ze zasněžené promrzlé Vysočiny na zasněženou promrzlou Vysočinu mi poslal pan František Uher knížku Plíživá smrt. Plížila jsem se s ní do ložnice, abych si ji vychutnala.

V knížce je sedm povídek. Začala jsem číst od konce. Epizoda. Zaujala mě v ní hned první věta. „Skutečnou příčinou rozvodů jsou uzavřená manželství.“ Na takové poznání by hned tak nikdo nepřišel, než pan Skočdopole, nyní bývalý tchán zmizelého. Na svého zetě už byl zvyklý a když se s ním teď dcera rozvedla, zmizel z jejich rodiny, ba co víc zmizel vůbec.

Nebo namátkou Starý muž kráčí do kopce. Hned vás napadne, co je na tom zvláštního, vždyť tolik lidí jde z kopce do kopce. Ale tenhle je inženýr, doktor a navíc docent a kandidát věd, ve svém oboru skoro génius. Radim Hasil ho jednoduše zhodnotil: „Géniové obvykle příliš nezbohatnou. Rozhodují o nich chudí duchem.“ No není to krásná filosofie? Taková další cizelovaná figurka z knížky, která přemýšlí přímočaře až k udivení. Než pohlédl na hodinky: „Abych šel! Znáte to! Psi štěkají, kočky mňoukají, husy kejhají a my chlapi držíme zobáky, aby naše ženské nezačaly kvokat.“ A ještě jednu jejich moudrost nakonec: „Chyby jedinců napravuje celé lidstvo.“

Až jsem se dostala v povídce první. „Zakopáný pes.“ Ta povídka má dvojitý význam, jak je každému známo. Který si při čtení vyberete, je na vás. Povídka začíná perfektním věrným popisem jednoho z našich současných měst, z něhož vyplývá, že ... „Pokoutně plněné měsce ovšem táhnou k bahnu u dna.“ A z toho zákonitě vyplývá: „Když člověka obchází zubatá, většinou se obejde bez cigarety.“ A nakonec úsměvně si čtete závěr, když se kriminalista zeptal vraha: „A pokusil jste se pana Augustina zachránit?“ Chvilí čekal, než vrah vyprahle, ale briskně odpověděl: „Proč bych to asi dělal?“

Je to knížka kriminálních příběhů, ale i překvapivě chytrých vět. Vět z brilantního pera pana Františka Uhra.

Marta Urbanová

V ŘÍŠI POHÁDEK

V závěru roku 2009 vyšla **Boženě Tymichové** z Opočna knížka s názvem **Pohádky ze zámeckého parku**. Ilustrovala ji svými kresbami v barvě sama autorka a doplnily ji i fotografie půvabných krajků Blanky Kovařovicové, Silvie Hradilové a Marcely Hovadové. Vydalo ji Občanského sdružení ABAKUS v projektu Rodný kraj Františka Kupky, který podporuje kulturní dění v oblasti pod Orlickými horami.

Pohádky ze zámeckého parku jsou první knížkou autorky a nepochybě ji inspiroval zámecký park v Opočně, tam nasměrovala svoji fantazii, tam situovala své skřítky, vodníky, čarodějnice, draky, čerta, hejkala a další lesní havěť, když použije její slova, dohromady, ale i jednotlivě jimi zaplnila pohádkové příběhy, jež nám vypravuje.

Autorka začíná vyprávění u dvou chlapečků, kteří se narodí rodičům-skřítkům v chaloupce pod vysokým smrkem, a holčičky Pomněnky z tújového hájku na protějším břehu potoka, provází nás obdobím jejich šťastného dětství, při němž poznávají okolní přírodu a další obyvatele zámeckého parku, do toho vstupuje vyprávění vodníka Václava, čarodějnice Ochechule, stařeček Hvězdář, další vodník Splávek ... Je toho hodně, do čeho jsme doslova vtaženi, ocitáme se prostě v říši pohádek a je nám v ní nepochybně dobře. Knížka je určena dětem a pro ně se jistě stane základem jejich touhy po krásnu, možná i zárodkem nádherných představ, pokud už nejsou zasaženy televizními programy, které je předčasně posunuly do oblasti tvrdé životní reality. Napsal bych, že jen málokterý dospělý odolá, aby se prostřednictvím příběhů Boženy Tymichové nevrátil do těch bezstarostných let, kdy pro něho nebyl problém uvěřit, že takové světy existují, ale snůlků je v současnosti nejspíš už málo, nezbývá než si přát, aby mezi ně patřili rodiče dětí, na které se hlavně texty knížky obrací.

Zazvonil zvonec a co nakonec? Následuje promluva autorky k velkým čtenářům. Poté najdete nákres zámeckého parku v Opočně a jeho okolí, prázdné stránky, které děti vybízejí, aby si namalovaly pohádku a konečně fakta o Opočně a zámeckém parku, příloha byla převzata z Průvodce Opočenskou naučnou stezkou.

Boženě Tymichové se možná dá vytknout, že místy její text zasahuje až poněkud přetažený sentiment, ale jednoznačně jí nelze upřít, že psala s obrovským zaujetím a dalo by se říci celým srdcem. To se nepochybně projevilo na zájmu o její knížku a jistě ji těší, že se chystá její dotisk. Pohádky ze zámeckého parku jistě nezůstanou osamoceny a z pera autorky, která spolupracuje s loutkovým divadlem v Opočně a velice aktivně se jako členka Klubu Východočeského střediska Obce spisovatelů – skupiny Orlicko, zapojila do besed v rámci V. uměleckého podzimního maratónu, se určitě dočkáme dalších výrazných kroků v této oblasti.

Milan Dušek

PRAŽSKÉ MOTIVY – další básnická sbírka

M. Urbanové

Začal bych třeba takhle:

Paní Marta Urbanová se upsala psaní.

Úspěšně publikuje od poloviny 70. let, a za tu dobu vydala tiskem, počítám-li dobře, osm knížek próz pro dospělé i pro děti, a navíc pět sbírek poezie. Loni jí

v nakladatelství ALFA-OMEGA vyšla další, zatím poslední sbírka „PRAŽSKÉ MOTIVY.“

A než se u ní zastavím, chtěl bych k výčtu publikačních aktivit M. Urbanové ještě pro úplnost přidat zmínku o jejích četných záznamech a vzpomínkách ze záviděníhodných cest po cizině, které – zřejmě jen zatím – zveřejňuje v poslední době na síti (viz www.pozitivni-noviny.cz). Čtenář tak s ní může navštívit Izrael, Tunisko, Turecko, Maltu, Mallorku, Bahamy, ale i Floridu, města Los Angeles, New York, San Francisco, a stejně tak Berlín ... A na těchže stránkách M. Urbanová publikovala i několik medailónků o významných osobnostech české kultury (mj. I. Hermannovi, J. Průchovi).

Avšak zpět k její nejnovější knížce poezie:

Tato sbírka veršů je svým záměrem a záběrem – minimálně vnějškově – též vzpomínkovou záležitostí. Skládá se z momentek a „oživených návratů“ na místa, náměstí a ulice Prahy, jak zůstaly uchovány v její paměti, i z úplně nových pohledů na ně konfrontovaných s autorčinými vzpomínkami. Struktura sbírky je v tomto smyslu přehledná a jednoduchá: prizmatem vzpomínek, provázaných s pocity návratu po letech, jde o poetické vyjádření, uchopení a pochopení námětů vymezených názvem básně. Čtenář, jemuž je toto nabídnuto, přitom může vysledovat nejen vlastní – osobní – kontext autorčina vyznání, ale leckdy i (či někdy zejména) jeho historické, celospolečenské významy svázané s danou lokalitou (viz např. básně *Václavské náměstí* – str. 16, *Staroměstské náměstí* – str. 17, *Letná* – str. 19, *Bitva u Lipan* – str.21). Bylo by tedy možno říci, reflexe nad plynutím času, dějin a lidských, byť jen cudně naznačených, osudů ...

Jednotlivé básně a celá sbírka jako poměrně ucelená autorčina výpověď mně připomíná pastely, načrtávané a k nahlédnutí nám podávané jemnou, neklamně ženskou rukou. Autorka umí přesvědčivě vyvolat atmosféru místa. Jako příklad uvedu obsáhlejší pasáž z básně *Kavárna Slávie*: „U vedlejšího stolku / usrkává svůj šálek čaje / malíř / hlavu stíněnou baretem / před světem / Jeho protějšek / dáma v kloboučku / vychutnává cigaretu / k černé kávě // Obraz / který Jan Zrzavý / neviděl“ / (str. 24). Zdánlivě prosté věty evokují a propojují reminiscence a tradiční charakteristiky do nových pocitových konfrontací. V básni *Petrín* říká autorka: „... Je pozdní večer / první máj / ale já nejsem / Hynek, Vilém ani Jarmila / a on to ví / Minu hladovou zeď / nemám u sebe / jediné sousto / a ona nežebra / Mě nahoře očekává / rozhledna“ / (str. 22). A v básni *Bertramka* vystihuje genius loci vyvoláním obrazu Mozarta, který / „... v altánku zahrady / záplavou tónů zahlcen / vybral do notové osnovy / a v akordech podržel / hudbu / jež zůstává / když on odejde“ / (str. 7). Jsou to velice působivá dílka.

A nejpůsobivější je snad oblouk mezi poslední a úvodní básní. Na str. 25 v básni *Na Kampě* M. Urbanová svou sbírku trochu nostalgicky završuje povzdechem: /“Už nedohoníme / svou lodičku na Vltavě / už neochutnáme / vůni bezů / už

máme přeliv / na šedivých vlasech / a ke smíření daleko“/. Předznamenáním těchto veršů je v úvodní básni *Praha* (str. 3) charakteristika: /“Jiné město / jiný věk / a mezi tím celý život“/. Ano, o tom je autorčina útlá knížka.

Svoje poznámky k této zajímavé – a lze říci, že místy i dojemné – sbírce bych si dovilil zakončit citací mého čtyřverší, které jsem si poznamenal po jejím prvním přečtení:

*Vzpomínky prchavé
(všechno v nich zkrásní)
zachytit, ztělesnit
do slov básní! ...*

Petr Chvojka

Čtenářův prožitek

Bulletin KRUH č. 19 se představuje na první stránce spící nádhrou. Nemohu odtrhnout oči: Andělské hory jsou vsutku andělské. Helga Hrabincová uvízla v nadpozemských horách, kde člověk není sám, kde je schoulený v milované náruči, v níž je teplo, sladko, kde se klíží oči a chce se spát. Na její obrázek je možno hledět dlouho, předlouho a přece se pokaždé otvírá jako by jiným očím, nabízí jiný pohled a hovoří řečí odněkud z nebeských výšek, ze snového světa. Hovoří přímou poctivou řečí.

Otočím pár listů a dostanu se na kraj lesa, kde kácejí strom. Čpí tu vůně dřeva. Před chvílí ještě vzrostlý vysoký strom, a do údolí půjde ve štěpinách doběla oloupaný. Silný prožitek. To je poezie Petra Musílka.

Ještě se zastavíme u aforismů. „I lháři skončí na pravdě boží“. Jiří Faltus.

Když jsme, na základě připomínek členů, tuto stránku založili, nenapadlo mne, že s ní zůstanu sama. Bulletin dostává každý z nás a předpokládám, že si něco z něj přečte. Přemýšlím nad tím, proč nikdo jiný nemá prožitek, který by připojil. Nebo připomínku, námitku. Přece k tomu účelu byla tato stránka založena. Nejen pro mne, ale pro všechny ostatní.

Marta Urbanová

- Je to velice čitelný člověk. Asi jako slabikář.
- Psal, jak uměl. Vyčítali mu, že nepíše jako W nebo X, ale on to tak špatně neuměl.
- Kritické myšlení je snaha najít něco špatného na dobrém.

Fr. Uher

Předsednictvo Výroční členské schůze VČ.SOS. Zleva: Hana Cihlová, Iva Tajovská, Marcella Marboe, Lenka Kadlecová.

VÝROČNÍ ČLENSKÁ SCHŮZE VÝCHODOČESKÉHO STŘEDISKA OS

Sešla se dne 15. května 2010 v Pardubicích-Černá za Bory v restauraci U Kos-teleckých. V rámci programu došlo k volbě nového výboru, který bude v dalším období pracovat ve složení: Marcella Marboe

Hana Cihlová

Lenka Kadlecová

Věra Kopecká

Jiří Faltus

Lubomír Macháček

Milan Dušek

Martin Vídenský

Josef Kraus

Na prvním zasedání výboru byla předsedkyní zvolena Marcella Marboe a místopředsedkyní Věra Kopecká. Výbor kooptoval jako členku Annu Kučerovou. Na schůzi výboru budou zváni vedoucí oblastí, kteří nejsou členy výboru a vedoucí sekcí. Další schůze výboru VČ.SOS je svolána na 18. června 2010.

Usnesení výroční členské schůze VČ.SOS:

Členská schůze

- 1) přijala zprávu revizní komise o revizi hospodaření VČSOS v roce 2009,
- 2) přijala zprávu volební komise o volbách do předsednictva (výboru) a do revizní komise pro volební období 2010 až 2014,,
- 3) schválila: Výroční zprávu VČSOS 2009, Zprávu o hospodaření VČSOS za rok 2009, rozpočet VČSOS pro rok 2010,
- 4) vzala na vědomí informaci o stavu členské základny a o členech, kteří nereagují na výzvy ke komunikaci a zaplacení členských příspěvků a vyjádřila se jednoznačně ve prospěch názoru, že nechce členy vyřazovat či vyškrtávat. Zároveň jednohlasně odsouhlasila, že členové, kteří opakovaně nereagují na výzvy ke komunikaci a zaplacení členských příspěvků se vyřazují z řad VČSOS sami.
- 5) vzala na vědomí informace o plánech bulletinu Kruh pro rok 2010, pokyny pro účast v letošním sborníku, výzvu k vyplnění anketního lístku týkajícího se www stránek VČSOS, organizační pokyny k přípravě programu 6. Výchoďočeského podzimního uměleckého maratónu,
- 6) vzala na vědomí úmysl připravit aktualizaci Stanov VČSOS a pověřila předsednictvo (výbor) tento návrh předložit na příští členské schůzi.

Černá za Bory, 15.5.2010

Za návrhovou komisi ve složení: Fr.Uher (předseda), M.Skačani, L.Macháček
Fr.Uher

První zasedání nově zvoleného výboru po výroční členské schůzi.

ZAZNAMENÁVÁME – KOMENTUJEME

* Schůze výboru Vč. SOS 10. března 2010

Výbor zaujal stanovisko k informacím z Obce spisovatelů v Praze. Přípravoval program výroční členské schůze a kandidátku k zvolení nového výboru, zabýval se nutnou administrativní činností, v závěru mezi sebou uvítal bývalého člena výboru Josefa Krečmery, jenž dovršil nádherných 80 let, popřál mu hodně zdraví, pohody a další inspiraci k básnické a prozaické činnosti.

* V Lanškrouně vyšla každoroční inforočenska jejíž součástí je Rodinný kalendář, který připravil Jiří Faltus, vybíral z dílek tisknutých v Kruhu „Přílohu k dotazníku“ a „Poudačku vo kraslicích“ od Marie Kubátové, pár Perliček ze školy a epigramů a povídku „Podemletý břeh“ od Františka Uhry, povídku „Výchova“ od Zdeňky Jiráskové, povídku „Muž a pes“ od Vladimíra Sokola, dvě básně Petra Chvojky (Tažní ptáci, Otevřené okno), k tomu přidal výňatek z knížky básníka Miroslava Kubíčka ze Šumperka „Pradědovy pohádky“. Pro úplnost je třeba zmínit i Faltusovu báseň „Mimo nás“ a určitě i ilustrace, které k jmenovaným povídkám nakreslil Václav Smejkal.

Požádejte si o DAR SLOVA!

Literární agentura LIMA, Praha, každoročně v říjnu otevírá **kurz tvůrčího psaní *Dar slova***, od roku 2002 pořádaný pro začínající autory všech generací. Ve dvou semestrech jim poskytne rozsáhlou teoretickou i praktickou spisovatelskou výbavu. Četným žádostem mimopražských zájemců o *Dar slova* jsme v roce 2009 vyhověli, a tak se rozšířil o **kurz tvůrčího psaní internetový, korespondenční!**

HLAVNÍ TEMATICKÉ OKRUHY: *Základy estetiky a teorie literatury.* • *Osobnost tvůrce* • *Publicistika, umělecká publicistika, literatura.* • *Žánry, jejich vznik, proměny, funkce.* • *Entrefilet, kurzivka, sloupek, fejeton, črta, esej, povídka.* • *Námět, látka, téma, motiv, fabule a syžet literárního díla.* • *Kompoziční principy.* • *Spisovný jazyk. Dialekt. Obecná čeština. Slang. Argot. Jazyk mládeže.* • *Jazyk, styl a forma prózy.* • *Řeč vypravěče. Řeč postav. Vnitřní monolog.* • *Literární obraz.* • *Obrazné vyjádření a pojmenování.* • *Přírovnání.* • *Metafora a metonymie.* • *Stylistické figury.* • *Slovo a věta v moderní próze.* • *Rozvíjení epického děje.* • *Redigování.* • ... aj.

INFORMACE: Další informace o kurzu tvůrčího psaní *Dar slova* získáte a přihlásit se můžete na telefonních číslech 272 912 514, 603 923 939, nebo na e-mailu polakj.lima@seznam.cz.

Co by chtěla tahle Země?

To je úvodní verš básně Mirky Žákové z Almanachu **Kde se země provinila** Severočeského klubu spisovatelů (vydaného v minulém roce se Severočeskou vědeckou knihovnou v Ústí nad Labem!) o rozsahu 100 stran s ilustracemi Jany Wienerové a za podpory tamního Magistrátu. Jednotlivé příspěvky sborníku spojuje snaha o zhodnocení role, kterou člověk sehrává v řádu života všeho, co jej obklopuje, a kterou v rámci svého výsostného postavení a své svobody užívá/zneužívá.

To je obsahem především dvou statí – závěrečné (Ondřej Prchal) a úvodní (Pavel Kukul), která nás zároveň seznamuje s autory zdejšího, na historii bohatého kraje, jimž se stal inspirací i osudem. Anna Stará, rovněž jako Ivo Chmelař, pracují sice s fikcí a nadsázkou, ale základem jejich práce je aktuální námět a jeho nadčasovost.

Největší část sborníku patří poezii a próze autorů klubu, několik autorů zde sympaticky vystupuje (mezi nimi Milan Dušek) jako přátelé klubu (ve větším rozsahu jde o období našeho Hosta v Kruhu). Mnohá jména (jen namátkou) jsou již z literatury dobře známá (Karla Erbová, Marta Gärtnerová, Arnošt Herman, Božena Klímová, Michael Lorenc, Věra Ludíková, Ladislav Muška, Jaroslava Pechová, Vladimír Stibor ..., někteří další autoři by si zasloužili alespoň krátké představení. Chvályhodné ale je, že se zde sešli všichni bez rozdílu.

Aktuální téma almanachu dokázalo sjednotit autory k vlastním výpovědím, mnohé z nichž jsou pro čtenáře burcující, ale jako vždy – těch ostatních je nepochybně víc – a mají moc. Ale poukazovat na špatné není zase tak málo. „Jenom my zapomněli ...

že vše co držíme
tu za ruku
tu za krk
chamtivě drží nás.“
(K.Erbová)

Opravdu by to tak chtěla tato Země?

Jiří Faltus

JUBILEA

23. 5. 2010 oslavil kulaté výročí Miroslav Skačani

28. 7. 2010 oslaví své půlkulaté výročí Oldřich Koudelka

30. 7. 2010 oslaví své půlkulaté výročí Jarmila Jiravová

26. 8. 2010 oslaví své kulaté výročí Marek Zlatník

* Vyšlé knížky členů Vč.SOS

Emil Trojan – **TAK PŘÍSAHALI II. díl**, literatura faktu o partyzánském odboji i poválečných osudech obyvatel Sudet v oblasti Žamberku, Jablonného nad Orlicí a Králík. Vydala Křupka Mohelnice.

Milan Dušek – **MRTVÝ Z NÁBŘEŽÍ**, sbírka krimi povídek v nakladatelské a vydavatelské agentuře NAVA Plzeň.

Blanka Kostřicová – **DOLE A NAHOŘE**, novela v nakladatelství Dauphin

Iva Tajovská – **JARMARK OBNAŽENÝCH DUŠÍ**, sbírka povídek v nakladatelství Eroika Praha 4.

Jiřina Valachovičová – **ŽIVOT NENÍ PEŘÍČKO**, povídky pro děti vlastním nákladem.

Jiřina Valachovičová – **BABI, POVÍDEJ POHÁDKU**, druhé upravené vydání, povídky pro děti vlastním nákladem.

Věra Kopecká – **HOLUBÍ HEJNO NAD PETROHRADEM**, básně **Jekatěrinu Poljanské**, přeložila a vlastním nákladem vydala.

***

* **3. března** se Jiří Faltus zúčastnil v Městské knihovně v Lanškrouně dvou besed pro žáky 3. tříd ZŠ na nám. A. Jiráska. Besedy proběhly za vzájemné výměny dotazů, recitace a čtení ukázek z autorových knih i rukopisů.

* **Po druhém svazku** Antologie české poezie (zahrnující tvorbu autorů nar. od roku 1940), který nakladatelství **dybbuk** vydalo v roce 2007, vyšel nyní svazek I., představující tvorbu básníků nar. do roku 1939. V obsáhlé a výpravné publikaci (576 stran) je zastoupena i poezie člena Vč. SOS Miloše Vodičky.

* **17. března** se Jiří Faltus představil dětem tří tříd MŠ Na výsluní v Lanškrouně. Ve více než 90 minutovém setkání se autorovo vystoupení prolínalo se vstupy dětí a jejich učitelek, včetně hudebních vložek. Na závěr příjemné a srdečné akce, byly děti odměněny knížkami, autor pak symboly zvířátek, představujících názvy jednotlivých tříd. Všem bude úspěšnou akci připomínat řada společných fotografií. Radost a úsměvy dětí (i krásné prostředí), by si však zasluhovaly času

vzájemného setkání mnohem více. Literární a výtvarná spolupráce, kterou vše předcházelo, proto pokračuje dál.

* **23. března navečer** Blanka Kostřicová křtila svoji novou knížku **Lyžařské povídky** v čítárně Městské knihovny v České Třebové za účasti asi třiceti čtenářů. Po úvodním slovu ředitelky knihovny přečetla autorka šest krátkých povídek a v rámci besedy ohlásila novou knížku na obzoru, v Praze by měla vyjít v krátké době novela Dole a nahoře.

* **Jiří Frýzek 18. března křtil** Staré Rychnovské pověsti v komiksu, publikace je určena především dětem. Podílel se na Almanachu I., jenž vydal Nadační fond Martina Pelcla v Rychnově nad Kněžnou čtyřmi prózami s názvy: Mlynář Korzián, Medaile jeho veličenstva, Pašeráctví, O trestech. Autor je stále pilný. Pomohl s realizací textové části městského vycházkového okruhu Bylo nás pět, v Javornici uskutečnil vzpomínkový večer o J. Korejzi Blatinském, kde hovořil i o vzniku svých Vejchyst do říše baječin, ve sborníku Panorama vyšla jeho studie Ze života Josefa Aloise Prokopa, pro Obecní úřad v Liberku připravil texty pro informační tabule, chystá se k besedě o J. V. Voříškoví v Týništi nad Orlicí.

* **24. 3. se uskutečnil** na oslavu Mezinárodního dne poezie /ten připadá na 21.3./ v muzeu ve Walbřichu autorský večer poezie Věry Kopecké.

Večer zorganizovala básnická skupina Errato vedená pracovníci muzea Wieslawou Kaminskou, která tento večer uváděla.

Básně v originále přednesla autorka, v překladu Antoni Matuszkiewiczze, Kazimierze Burnata, Anny Zalewské a Lidie Gil přečetla verše členka skupiny Errato Lidie Gil.

Poezii doprovázelo hudební vystoupení zpěváka a kytaristy Mariuše Kutka, na závěr večera vystoupil s hrou na akordeon student hudební školy Roman Lechnio. Večery poezie se konají v muzeu pod záštitou jeho ředitelně pravidelně každý měsíc. Autorka byla jejich hostem již potřetí.

(Volně zpracováno podle článku Den poezie v muzeu, Ella Gargala, Tygodnik Walbrzyski.)

* **Literární revue 333.** Až příliš rychlým řezem nás na ČT2 moderátoři Jan Lukeš a Jan Schmidt dovedli do Ústí nad Orlicí k vydavatelství OFTIS, které nám stručně představili. Měl to být pořad o literatuře východních Čech, ale o literatuře se toho příliš neřeklo. Mihla se tam knížka Josefa Lukáška, Emila Trojana a „Slunečné údolí“ zemřelého lesníka a autora próz z přírody Jaroslava Hubálka, vydané z pozůstalosti. Během pořadu byla zmínka i o básníku Miloši Vodičkovi, autorovi Čarodejnic z Blois a Wilsonovy mlžné komory.

* **21. dubna byla v malé galerii** Divadla pracujících v Bielawě (Polsko) zahájena vernisáž výstava paličkované krajky a fotografií Věry Kopecké, organizovaná Sdružením přátel Bielaey a Městským střediskem kultury a umění (MOKiS). Výstavu zahájila Eva Gouda, předsedkyně sdružení a předseda Rady města. V krátké ukázce představila autorka výstavy i své verše. Výstava potrvá do 10. května.

* **5. května se ve Studijní a vědecké knihovně** v Hradci Králové 3 se konala vernisáž fotografií Věry Kopecké na téma Krása živé vody – živá voda života. Pořad provázela na kytaru Petra Poláčková, studentka 4. ročníku konzervatoře. Během večera zazněly i verše autorky. Zúčastnilo se asi 30 osob.

* **Ve středu 12. května** se v pobočce knihovny Města Hradec Králové na Moravském Předměstí konala beseda s autorkou Jiřinou Valachovičovou spojená s autorským čtením a autogramiádou. Podobné se uskuteční 19. května na Slezském předměstí a 26. května v přednáškovém sále v Tomkově ulici.

* **12. května se ve Studijní a vědecké knihovně** v Hradci Králové 3 konalo autorské čtení básničky Věry Kopecké.

* **Vážení, ráda bych vás velmi srdečně pozvala** na v pořadí již jedenácté Dny poezie v Broumově, které se uskuteční 22.–24. 10. 2010. Tyto dny by měly být stejně jako v minulých letech, neformálním a přátelským setkáním polských a českých autorů poezie. Organizátorem jsou autoři z Broumova a jeho okolí. Setkání se uskuteční za podpory města Broumova a Agentury pro rozvoj Broumova. Je součástí Uměleckého maratónu Východočeského střediska OS. Mělo by obohatit kulturní život Broumova, vytvořit prostor k vzájemnému poznávání a prezentaci tvorby zúčastněných autorů, obohatit jejich tvorbu o novou inspiraci i přispět k zkvalitnění tvorby.

Na co se můžete těšit? Setkáte se s autory z Čech a Moravy, Polska, různého věku, vzdělání, profesí i literárních zkušeností. Autorské čtení zúčastněných autorů veřejnosti. Příjemnou, přátelskou a tvůrčí atmosféru a přívětivé prostředí. Přednášky z dílny o současné poezii pro děti a mládež, překladu a přednesu poezie. Sborník zúčastněných autorů a autorské večer, v němž mají účastníci možnost představit své verše veřejnosti. Procházka Broumovem a společný výlet do okolí.

Další informace: Dílny, stravování a ubytování účastníků bude zajištěno na letišti v budově Aeroklubu Broumov, další ubytování je zajištěno v ubytovně města. Sobotní oběd v hospodě Na Krymzu. Účastnický poplatek 80 Kč. Ubytovaní

z pátku na sobotu a ze soboty na neděli a stravování v sobotu a v neděli si hradí každý účastník sám. Cena ubytování je 150 Kč za osobu a noc. Přihlášky na Dny poezie a 4 až 5 kratších básní, kterými byste se chtěli prezentovat ve sborníku i v podvečerním vystoupení zašlete do 14.7. na adresu: Mgr Věra Kopecká, Křínice 8, 550 01 nebo měilem: kopecka.vera@volny.cz

Případné dotazy zodpovím v podvečerních hodinách na tel. 739 212 967. Uvítáme připomínky a náměty do dílny a těšíme se na setkání s vámi.

Program setkání:

Pátek 22. 10. – 14.00 až 16.00 sraz účastníků v klubovně za divadlem v Broumově

15.00 až 16.30 volný program, prohlídka kult. památek města

16.30 až 17.00 občerstvení, příprava pořadu z veršů účastníků

17.00 až 18.30 podvečer plný poezie pro veřejnost v Broumovském klášteře

19.00 až 20.30 večer pro zúčastněné autory s občerstvením

20.30 až 23.00 1. dílna

Sobota 23.10 08.30 až 10.00 interpretace poezie – přednes a překlad

10.00 až 12.00 2. dílna poezie

14.00 až 18.00 výlet do okolí

19.30 až 23.00 večerní dílny, prezentace klubů

Neděle 24.10 09.00 až 10.00 závěr setkání – odjezd

Co má obsahovat přihláška na dny poezie v Broumově:

Jméno a příjmení, zaměstnání, rok narození, adresu, telefon, e-mailovou adresu, účast v soutěžích a publikování, sdělení času, kdy přijedete, zda máte zájem o nocleh a případně kterou noc, zájem o oběd, zda se zúčastníte i v sobotu, zda souhlasíte s publikováním básní ve sborníku, kdy zaplatíte účastnický poplatek, datum a podpis.

Věra Kopecká

- **Až lidstvo unaví elektronická komunikace, vrátí se ke kouřovým signálům.**
- **Nudný stereotyp: Každý rok slavit narozeniny ve stejný den!**
- **Mnozí hudebníci by pro hudbu udělali víc, kdyby šli hrát kuželky.**
- **V životě jsme všichni herci. Ti neúspěšní končí u divadla.**

Fr. Uher

OBSAH:

J. Hrabinec: Ilustrace	1
M. Dušek: Na slovíčko	2
M. Dušek: Malé jubileum	5
J. Faltus: Jasná řeč	6
P. Musílek: Rozum, Příteli	8
L. Macháček: Kudy tekla Chrudimka	9
P. Chvojka: Báječné temné lovy	14
F. Uher: Rovnováha slov	15
V. Kopecká: Metamorfózy, Vlaha země	16
M. Urbanová: Vyhozený prachy	16
L. Vondrák: Verše	19
Z. Jirásek: Stopařka	19
F. Uher: Srdcem, stručně, jasně	21
STRÁNKY MLADÝCH A ZAČÍNÁJÍCÍCH AUTORŮ	
Literární soutěž STRÍPKY 2009 – druhá část	
M. Lorenc: Domy vyprávějí	22
M. Černá: Ideály	25
M. Ulrichová: Vzpomínky na dobu současnou.....	32
T. Bruknerová: Domy vyprávějí.....	34
H. Křivánková: O Emilovi.....	40
T. Aligerová: Tady to mám ráda	43
Redakce: Výsledky literární soutěže „O PARDUBICKÝ PRAMÍNEK“ 2010 ..	45
HOST KRUHU	
P. Zadníček: Norské poznámky I. část	47
HOST KRUHU 2 – J. Poljanská.....	56
M. Richter: Mezi obrazy potřetí	57
M. Urbanová: Plíživá smrt	59
M. Dušek: V říši pohádek.....	59
P. Chvojka: Pražské motivy	60
M. Urbanová: Čtenářův prožitek	62
Redakce: Výroční členská schůze VČ.SOS.....	63
Redakce: Zaznamenáváme – komentujeme.....	65
F. Uher: Aforismy	18, 58, 62, 70
M. Dušek (jun.): Fotografie (jedna M. Richter)	

KRUH, bulletin Východočeského střediska Obce spisovatelů Pardubice

Ročník VI. – číslo 20 – červen 2010

Odpovědní redaktoři: Jiří Faltus, Milan Dušek

Obálka: Jiří Hrabinec, Miloslav Dušek jun.

Vytiskl: OFTIS s. r. o. v Ústí nad Orlicí

Příspěvky do Kruhu 21 zasílejte:

Milan Dušek – Helvíkovice 104, 564 01 Žamberk (próza a publicistika)

e-mail: spisovatel@milandusek.cz

Jiří Faltus – Zborovská 221, 563 01 Lanškroun (poezie)

e-mail: faltus.jiri@centrum.cz

Uzávěrka příspěvků: neděle 22. srpna

Zveřejněné práce nejsou upravovány bez dohody s autorem.

PARDUBICE

Toto číslo vyšlo za přispění Magistrátu Pardubice, Krajského úřadu Pardubice, Krajského úřadu v Hradci Králové a Ministerstva kultury ČR.